

ته‌فسیری

ناوه جوانه‌کانی خودای گه‌وره

نووسین و ناماده‌کردنی / یاسین حه‌سه‌ن گۆران

چاپی یه‌که‌م / ۲۰۲۴

~ ۱ ~

ناوی کتیب: تهفسیری ناوه جوانه‌کانی خودای گه‌وره

نووسین : یاسین حه‌سه‌ن حوسین گۆران .

دیزاینی ناوه‌رۆک : نووسه‌ری کتیب .

ماموستا: محه‌مه‌د حازم نه‌خشه‌سازی به‌رگ

چاپخانه: نووسینگه‌ی زانست / به‌رده‌ره‌ش

چاپ : چاپی یه‌که‌م

تیراژ : (۱۵۰) دانه

پیشگوئن

ناوه جوانه ته‌واوه‌کانی خوی گه‌وره

﴿ وَيَبْقَىٰ وَجْهَ رَبِّكَ ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ ﴾

﴿ وَاللَّهُ السَّمَاوَاتِ الْحُسْنَىٰ فَادْعُوهُ بِهَا وَذُرُوا الَّذِينَ يَلْحَدُونَ فِي أَسْمَائِهِ

سَيَجْزُونَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴾ الاعراف / ۱۸۰

واته : بۆ خوی گه‌وره‌یه جوانترینی ناوه‌کان ، به‌و ناوه
جوانانه لییده‌پارینه‌وه ، واز له‌وکه‌سانه بهینن که له راستی
ناوه‌کانی لاده‌دهن و هاوبه‌شی بۆ په‌یداده‌که‌ن و ناوی تری
لیداده‌تاشن به‌سزای کرده‌وهی خویان ده‌گه‌ن .

له (تفسیر ابن کثیر ۲/۴۴۲). پیغه‌مبه‌ری خوا (صلی الله
علیه‌وسلم) ده‌فه‌رموئیت :

((إِنَّ لِلَّهِ تِسْعَةَ وَتِسْعِينَ إِسْمًا، مَنْ أَحْصَاهَا دَخَلَ الْجَنَّةَ))

له ده‌ره‌ینانی بوخاری: کتابی الدعوات (۶۱۰) .

موسلیم: کتابی الذکر والدعاء (۳۷۷) .

له گێرانه‌وه‌یه‌کی تر : ((إِنَّ لِلَّهِ تِسْعَةَ وَتِسْعِينَ إِسْمًا ، مِائَةً إِلَّا
وَاحِدًا، لَا يَحْفَظُهَا أَحَدٌ إِلَّا دَخَلَ الْجَنَّةَ، وَهُوَ وَتَرَ يُحِبُّ الْوَتَرَ)) .
واته : خوی گه‌وره نۆه‌ته‌و نۆ ناوی هه‌یه له سه‌د یه‌کی که‌مه
، هه‌ر که‌سی له به‌ری بکات ده‌چیتته به‌هه‌شت ، خوا تاکه‌و تاکی
پێخۆشه .

ناوه جوانه‌کانی خوی گه‌وره ئه‌وانه‌ی له ناو ده‌قی

ئایه‌ته‌کانی قورئانی پیرۆز هاتینه:

- ۱- الله- ۲- الرحمن- ۳- الرحيم- ۴- الملك- ۵- القدوس- ۶- السلام- ۷- المؤمن- ۸- المهيمن- ۹- العزيز- ۱۰- الجبار- ۱۱- المتكبر- ۱۲- الخالق- ۱۳- البارئ- ۱۴- المصور- ۱۵- الأول- ۱۶- الآخر- ۱۷- الظاهر- ۱۸- الباطن- ۱۹- المالك- ۲۰- المليك- ۲۱- الهادي- ۲۲- السميع- ۲۳- البصير- ۲۴- الواسع- ۲۵- المحيط- ۲۶- علام الغيوب- ۲۷- الشاكر- ۲۸- البر- ۲۹- التواب- ۳۰- الرؤوف- ۳۱- الولي- ۳۲- المولى- ۳۳- الرب- ۳۴- الخلاق- ۳۵- القدير- ۳۶- النصير- ۳۷- الغني- ۳۸- الحميد- ۳۹- المجيد- ۴۰- الحق- ۴۱- المبين- ۴۲- القوي- ۴۳- المتين- ۴۴- المنتقم- ۴۵- العفو- ۴۶- الغفور- ۴۷- الحليم- ۴۸- القريب- ۴۹- المحيب- ۵۰- الحي- ۵۱- القيوم- ۵۲- العلي- ۵۳- العظيم- ۵۴- الكبير- ۵۵- المتعال- ۵۶- اللطيف- ۵۷- الخبير- ۵۸- الوهاب- ۵۹- الرزاق- ۶۰- الحسيب- ۶۱- الرقيب- ۶۲- الشهيد- ۶۳- المقيت- ۶۴- الفتاح- ۶۵- العليم- ۶۶- الحكيم- ۶۷- الجامع- ۶۸- القادر- ۶۹- المقدر- ۷۰- فاطر السموات والأرض- ۷۱- عالم الغيب والشهادة- ۷۲- بديع السموات والأرض- ۷۳- نور السموات والأرض- ۷۴- الواحد- ۷۵- الأحد- ۷۶- الصمد- ۷۷- القاهر- ۷۸- القهار- ۷۹- العالم- ۸۰- الحكم- ۸۱- الإله- ۸۲- الحفي- ۸۳- الودود- ۸۴- الحافظ- ۸۵- الحفيظ- ۸۶- الغالب- ۸۷- الكافي- ۸۸- المتان- ۸۹- المستعان- ۹۰- الوارث- ۹۱- الكفيل- ۹۲- الوكيل- ۹۳- الغفار- ۹۴- الكريم- ۹۵- الشكور- ۹۶- الأعلى- ۹۷- الأكرم- ۹۸- مالك الملك- ۹۹- ذو الجلال والإكرام .

تەفسیری ۹۹ ناوہ جوانہ تہاودہکانی خوی گہورہ

۱۔ اللہ :

پہرستراو ، واتہ خوا، خودا ، خوداوند ، یہزدان
اللہ : تایبہتہ بہ ناوی خوی یہکہمین ناوی خودایہ ،
اللہ: ناوی تاک و پیروزی خودایہ کوکەرہودی ناو و
سیفہتہکانییہتی ، تاک و بیخہشہ لہ ہممو کہموکورپیہک ،
اللہ: گہورہترین ناوی خودایہ بہ بہزہیی و ہمیشہ
میہربانہ. اللہ: پاشای پاشایانہ و دوستہکانی لہ سزا
دہپاریزیت .

خودای گہورہ و میہربان ئەو خودایہ یہ کہ تاکو تہنہاو بی
ہہوال و بی شہریکہ خاوندی ئەم ناو و سیفہتہ بہرز و بہرپزو
پاک و پیروزو گہورہ و نازیز و پر ماناو مہبہست لہو
ناوہرۆکانیہ کہ لہ قورئان و سوننہتدا ہاتوون ، پەرودہگاہ
پہرستراوی شایستہ ، خوداوند ہەر ئەو خاوندی گہورہیی و
شکوئیہ، کوکەرہودی مانای سہرجہم ناوہ جوانہکان و سیفہتہ
بہرزہکانیہتی ، خودا داہینہری ہممو شتیکہ بہ توانا لہ
بہدیہینان ، دروستکەری عہرد و ئاسمانہ ، مردن و ژین بہ
دہست ئەوہ و ئەو نامریت .

۲- الاول:

پیشوو ئه وه ، ئه وه یی ئیکی، بهری ههر تشتهکی .
چ یه کهمین پیش هه موو شت بووه ، هیج شت پیش ئه و
نه بووه، پیش نه بوون هه بووه ، بهرزه له سه ره هه موو شتیکی .
سه ره تاو یه کهمی هه موو شتیکی له بووندا ، هیج شتیکی له
بوونه وهر نه بووه ، ئه و ههر هه بووه و بی سه ره تاو و بی
کو تاو سه ره تا و پیش هه موو شتیکی به بی سنوور ، هه موو
شته کانی له نه بوونه وه هینایتا بوون ، (زه مه نی) .

الأول: ﴿هُوَ الْأَوَّلُ وَالْآخِرُ وَالظَّاهِرُ﴾ الحديد / ۳ .

۳- الآخر:

دوایی ئه وه ، ئه وه یی دوماهیکی .
دوایه مین پاش هه موو شت ده مینی ، دوایه میشه به شیوه یه ک
که هیج شت له پاش ئه وه وه نیه . کو تاو دوماهی هه موو شتیکی
له بووندا ، هیج شتیکی له بوونه وهردا نامینی و کو تای بی دی ،
که چی خوی گه وره ههر ده مینی و بی کو تاو و قهت له ناو
ناچی و دوایی نایهت . دوای له ناو چوونی دروستکراوه کان
ههر ده مینیت و کوتایی به بوونی ناهیت .

له قورئانی پیرۆز هاتیه ﴿هُوَ الْأَوَّلُ وَالْآخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ وَهُوَ

بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ﴾ سورة الحديد / ۳ .

۴- الظاهر

بەرزو بۆلۈندۈ ئاشكرايە بە شېۋەيەك كە ھىچ شتېك لە سەرۋەدى ئەو نىيە . ديارو ئاشكرايە بۇ خاۋەن زىرىيەكان بەھۋى بەلكەكانەۋە دەستەلاتدار بەزانستى بەسەر ھەموو شتېكدا دەبرېت . ديارو ئاشكرايە و تاك و تەنيايە بە سەر ھەموو دروستكراۋەكانى ديارە ، لە رېگەى بوونەۋەرە بوونى خۇى دەنوئىنى ، ئاشكرايەۋ كەس لە سەر ئەو نىيە ، ديارە بە ئايەتەكانى ديارە بە بەلگە سەلئىراۋەكانى ، ھەتا كافر دەلئىن خودايەكى تاك و تەنيايە . سيفەتەكانى لە سەر ھەموو شتېك ديارو گەۋرەترە . ﴿هُوَ الْأَوَّلُ وَالْآخِرُ وَالظَّاهِرُ﴾ الحديد / ۳ .

۵- الباطن:

نەئىنى و ناديارو بزرۋ پەردە پۇش و شاراۋە و نادىدەيە لەبەر چاۋى دروستكراۋەكانى . ناديارو نزيكە بە بەبى تىكەلاۋبوونى بە دروستكراۋەكانى بە شېۋەيەك كە ھىچ شتېك لەۋ نزيكتر نىيە بەنھان و شاراۋەيە لەجاۋى بەندەگان ، زانايە بە ئاشكراۋ نەئىنيەكانى نزيكە، بەزانست و تواناي زانايە بە رۋوى ناۋەى شتكان ، خوا لە دونيا نابىنرى لە رۇژى قيامەت دەبىنرى. الباطن: لە قورئانى پىرۋز ھاتىيە ﴿هُوَ الْأَوَّلُ وَالْآخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ﴾ الحديد / ۳ .

۶- العلی :

پایه بهرز و هره مهزن ، بهرزی بهدهستهلات .
بهرزو بهرپزو شکوداره لهسه رههموو بوونهوهدهکان . زور
بهرزو بلندو پایهدارو بهدهسهلات .
بلنده به ذاتی خوئی له سه رههموو مهخلوقاتهکانی به تواناو
زاله به سهریاندا ، کهس له سهروهوی ئه و نیه بلنده له سه
عهرشه و دهستههلاتی به سه رههموو شتهکان ههیه .
خو فهرمویهتی : ﴿ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنْ مَا يُدْعَوْنَ مِنْ
ذَوْنِهِ الْبَاطِلَ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ﴾ سورة لقمان / ۳۰ .

۷- الأعلى :

بلند و بالا . پایهبهرز .
ذاتی پهروهردگاربهرزو بلنده بهسه رههموو دروستکراوهکانی
به شیوهیهک شایستهی گهورهیی ئه و بیّت ، بلنده به هموو
روویهک بهزات و سیفات و قههری بلند بوتهوه لهسه
عهرشهکهی ، له هموو بلند و بهرزیهک بلندتره . کهس
نهشیت له سه ره ئه و بلندتر بیّت ، خودا بلندان نهوی دهکا
نهویان بلند دهکا ، خوا بلنهو به بلندی تهماشای حوای خوّت
بکه ، سیفتهکانی بهرزترین سیفتهته .
الأعلى: ﴿سَبِّحْ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى﴾ الأعلى / ۱ .

۱- المتعال:

جی می مه زنی هه رده مه زنه .

زۆر بهرزو بهرپیزو پله دارو به دهسه ئات و خو بهرز گر له سه ر هه موو شتیك ، بهرز به سه ر هه موو دروستكراواه كانی ، زاتی خو ی به تواناو دهسته لاتی بهرز تره له سیفاتی دروستكراوان ، له سه ره وه ی هه موو دروستكراوه كانه ،

زۆر گه وه یه له دروی درۆزنان له وه سه وه سی سه ر گهردانان پاكه . ناوی خودای المتعال له قورئانی پیرو ز یه ك جار هاتیه خوا ده فة رمویت: ﴿عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الْكَبِيرُ الْمُتَعَالِ﴾ رعد/ ۹

۹- العظیم:

زۆر گه وه و مه زن ، به تواناو به هی ز ، به دهسه ئات و شكۆ داره مه زنا یه تی و خاوه نی شكۆ و دهسته لات و توانای بی كۆتایه ، له هه موو گه وه یه ك گه وه تر جگه له وه هه موو بچوو كتره . خاوه ن شگه وه ری شكۆ یه له موك و دهسته لات ، له هه موو شتیكدا سیفه تی ته واوی هه یه ، وه كهس شیواو نیه وه كو ئه و به گه وه دابنریت .

ته باركه وه ته عالا له قورئانی پیرو ز كۆتویه تی : ﴿لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ﴾ الشوری: ۴ تباركه وه ته عالا فه رمویه تی: (وهو العلي العظيم) البقرة/ ۲۵۵ .

۱۰- المجید:

زۆر پایه بهرزو سهر بهرزو سهر بئندو شکۆدارو بهرپرز .
بهقهدره . بایه بهرزو تهواو ریزادار و جاکه کار . بهخشنده
فراوان و خاوهنی مه دح و ستایش .

خاوهن سیفاتی تهواو فراوانه ، دروستکراوه کان ناتوانی
سیفاتهکانی بژمیئن ، کرداری فراوان پر خیرو بهره کته به
به ردهوامی ، به راستی خوا پاک و بیگهرد و پاک و به رزه ،
سیفمت و کارهکانی شایسته ی سوپاس گوزاره یه . له قورئانی
پیروژ هاتووه : ﴿رَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ الْبَيْتِ إِنَّهُ
حَمِيدٌ مَّجِيدٌ﴾ هود: ۷۳ . المجید: ﴿ذُو الْعَرْشِ الْمَجِيدُ﴾
البروج/ ۱۵ .

۱۱- الکبیر:

له ههموو مهزنان مهزنتر گه وره و به دهسه لاتی بی سنوور ،
له گه وره یی و دهسه لاتی . گه وره ی بی کۆتا له گه وره یدا ، له
چاو گه وره یی خۆی ههموو شتیک بچووک و سنوورداره ، عهقل
و هۆش گه وره ی خودای وهرناگریت ، گه وره تره له شوبهاندنی
به مه خلوقات . گه وره تر و بهرتره له ههموو شتیک .
له قورئان هاتیه: ﴿عَالَمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الْكَبِيرِ الْمُتَعَالِ﴾ الرعد: ۹
﴿وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ﴾ لقمان: ۳۰ .

۱۲- السَّمِيعُ :

گوڤبیست به هه موو شتیک ، بیسهرو گوڤگری بی سنووری گشت بوونهوهر زۆر بیسهره. گوڤبیستی دهنگی پیی میروستانه له شهوی تاریکدا ، ئاگاداری بیستی هه موو دهنگی مه خلوقاته به ئاشکراو له په نی . هه موو دهنگه کانی نهینی و ئاشکرا به حیوازی زمانه کان لیی تیکه ل نابیت . بیسهری ولامگۆی ئه و کهسانه یه داوای لیده کهن و لیده پارینه وه . بیسهری وه لامگۆی بی سنوور به هه موو شتیک . السَّمِيعُ: خوا فه رموویه تی ﴿ لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ﴾ الشوری/ ۱۱ .

۱۳- الْبَصِيرُ :

بینایه ، زۆر بینهره ، بینهر به هه موو شتیک له دنیا و کۆتایی . بینینی دهوری هه موو مه خلوقاتی داوه ، بینینیك شایسته ی گه وره ی خو ی بی ت . جوله ی بچووک و گه وره و ئاشکراو له په نی ده بینیت بینهر و دیده ی بی سنووری هه موو شته کان و بوونهوهر. بینهر و شاره زایه به نهینی شته کان و جیهانی شاراو هکان . بینهری بی سنوور به ئاشکراو به نهان و شاره زا ، له کینده ری بن بیناو بینهری هه موو کرده وه کانتانه. البصیر:: له ﴿ وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴾ الحديد/ ۴ .

۱۴- العليم:

زانا و ئاگادار به سهر همووشتيكه وه .زاناو ئاگادارو بى سنوور به هممو شته ئاشكراو نهينيهكانى ژيان و بوونه وهر . زانايه به بى فيرگردن به هممو دروست كراوان و نهينيهكانيان ، زانايه به زانستى ئيحاتهى دهورى هممو شتهكانى داوه له ئاسمان و زهويدا ئاشكراو نهينى ، رابردوو و ئيستا و داهاتوو ، وهكو شتيكى يچووك له بهر چاوى خودايه و لى بزر نابيت ، ههندى گهرديلهيهك عالم و زانايه به هممو شتيك العليم: خوا فهرموويهتى : ﴿إِنَّ اللَّهَ وَاسِعٌ عَلِيمٌ﴾ البقرة/ ۱۱۵

۱۵- الخبير:

زانا و به ئاگا له هممو كاتيک ، كارزانه .شارهزاو كاربنه جييه بيهله كردن له هممو كردهوهكانى ، زور زاناو پسپور و شارهزا له هممو شتهكانى ژيان و بوونه وهر .شارهزا به ووردهكارى شتهكان له سهر حهقيقهتى خوئى ئاگادارى نهينى شته شاراوهدكانه ، ههروهها ئاگادارى ئاشكراو روالهتيان ، خوا ئاگادارى كاروبارى بهندهكانيهتى بينهرى كردهوهكانيانه . الخبير: ﴿وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ﴾ الملك ۱۴ . (عالم الغيب والشهادة) (إن الله بعباده لخبير بصير) فاطر/ ۳۱. وهو الحكيم الخبير (الأنعام/ ۷۳ . خوا فهرموويهتى:

۱۶- الحمید:

سوپاسگوزاری به‌نده‌کانیه‌تی له‌سه‌ر چاکه کردن، به‌نده‌کانیش سوپاسی خوا ده‌که‌ن له‌سه‌ر به‌خششه‌کانی ، سوپاس کراو و کاربه‌جی له‌کرداریدا شایسته‌ی ستایشه له خوئی و ناخوئیدا ، له‌به‌ر زاتی به‌رزو ناوه جوانه‌و سیفاتی به‌رزو کرداره‌کانی سه‌راپا دروستکراوه‌کان به‌نوتق سوپاسی ده‌که‌ن . راسته‌ریکردنی کرده‌وه‌ی چاکه‌کاران پاداشتیان چه‌ند قات به‌ زیاده‌ده‌داته‌وه . الحمید: خوا فه‌رموویه‌تی : ﴿وَهْدُوا إِلَى الطَّيِّبِ مِنَ الْقَوْلِ وَهْدُوا إِلَى صِرَاطِ الْحَمِيدِ﴾ الحج/ ۲۴ . الحمید: خوا فه‌رموویه‌تی : ﴿وَهُوَ الْوَلِيُّ الْحَمِيدُ﴾ الشوری/ ۲۸ .

۱۷- العزیز

هه‌میشه زال و ده‌سه‌ئاتدارو به‌هیزو به‌توانایه به‌سه‌ر بوونه‌وه‌ردا. هه‌موو عیززه‌ت شایسته‌ی زاتی خودایه . هیچ که‌س له‌مه‌خلوقات ناتوانی ده‌ستی بیگاتی . به‌گه‌وره‌ی خوئی گشت دروستکراوه‌کانی ژیر بارخستوه و ملکه‌چی کردینه ، هه‌رگیز ناشکی و که‌سیره نابی ، زال و بالاده‌سته هه‌موو دروستکراوه‌کانی ملکه‌چن بو زاتی ئه‌و ، خو به‌گه‌وره‌ زانه چونگه گه‌وره‌یی مه‌زنی شایسته‌ی ئه‌وه . العزیز: ﴿الْمُؤْمِنُ الْمُهِمِّنُ الْعَزِيزُ﴾ الحشر/ ۲۳ .

۱۸- القدير:

ته‌واو به‌توانای بی سنوور . مانای القدير گشتگيرتره له القادر ، مانای المقتدر بهر فره‌تره له القدير ، به توانا و شيانی خوئی دروستکراوه‌کانی به ديهيئاوه و ريکيخستون و توندو توئی کرديه ، خوا بهرز و بالادهسته توانای به سهر هه‌موو شتيکدا هه‌يه ، دروستکراوه‌کان له بن دهستی ئەو دان خوا به هيژو به توانای راده‌به‌دهره هه‌موو شتيکی پي‌ده‌کری . القدير:

خوآ فره‌موويه‌تی: ﴿وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَذَهَبَ بِسَمْعِهِمْ وَأَبْصَارِهِمْ إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾ [البقرة: ۲۰ . القدير: ﴿فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ عَفُوًّا قَدِيرًا﴾ النساء / ۱۴۹ .

۱۹- القادر:

زۆر به‌تواناو به‌دهسه‌ئات . به توانايه به ويستی خوئی و به دهسته‌لاتی و ماندی بوون و دلّه راوکه و خه و کوتکه‌ی به‌سه‌ردا ناهييت . هيچی لي‌عاسی و قورس و گران نيه . توانايه‌کی رها و هيچ ماندووی ناکات . ههر که‌سيک ئينکاری فه‌ده‌ری خوای بکا ئينکاری تواناو هيژی خوای گه‌وره ده‌کات . ﴿قُلْ هُوَ الْقَادِرُ عَلَىٰ أَنْ يَبْعَثَ عَلَيْكُمْ عَذَابًا مِّنْ فَوْقِكُمْ أَوْ مِنْ تَحْتِ أَرْجُلِكُمْ أَوْ يَلْبَسَكُمْ شِيعًا وَيُذِيقَ بَعْضَكُمْ بَأْسَ بَعْضٍ﴾ .

۲۰- المقتدر:

کەس ناتوانی بەرھەلستی ھێزو توانا و سەنگی خۆی گەورە بکات ، توانای تەواوی ھەبێت ھیچ شتیکی لێی عاسی نابێت .
سەرچاوەی ھەموو ھێزو دەسەڵات و توانایەك لە بوونە وەردا بوو دروستکراوەکانی . زۆر بە توانا بە دەستھەلاتە . ھێندە بە ھێز و بە توانایە کەس نەشیت بەرامبەری راوەستیت و بەرھەلستی بکات دەستھەلاتدارە زالە بەسەر ھەموو دروست کراوەکانی . مقتدر: ﴿خَوَّاهُ رَمُومٍ وَهَيْبَتِي﴾ فِي مَقْعَدِ صِدْقٍ عِنْدَ مَلِيكٍ مُّقْتَدِرٍ ﴿القمر/ ۵۵ .

۲۱- القوی:

زۆر بە توانا بە ھێزو بە دەسەڵات و زالە بەسەر بوونە وەریدا . بە توانا بەسەر ھەموو توانایە کداو ھەرگیز بێ دەستھەلاتی رووی تیناکات . بە ھێزو زال و عەزیزە ، کەس زال نابێت بە سەر ئەو دا ، کەس ناتوانیت بەر بەستی قەزاو بپاری بکات . وە کەس ناتوانیت لە دەستی ھەلیت و قوتار بیت . لە ھیچ کاتیك دەستبەرداری بێدەستھەلاتی نابیت ، بپرێی پستی زۆرداران تاریکپەرستان دەشکینیت ، پەر وەردگار زۆر بە ھێزو بە توانایە ، توانای لە ناو بردنی ستمکار سنوور بەزینەکانی ھەبێت . القوی: ﴿إِنَّ رَبَّكَ هُوَ الْقَوِيُّ الْعَزِيزُ﴾ هود/ ۶۶

۲۲- المتین :

زور به هیزو پتهو و به تواناو قایم و نه گوره. خاوهنی هیزی توندو زاله ، هه رگیز هیزی له بن ناهیت و تهواو نابیت ، له کردارهکانی ماندوو نابیت ، له کردهوهکانی توشی خه و کوتکهو سستی و دله راوکی نابیت ، هه رگیز کهس ناتوانیت زالبیت به سه رییدا و به سه رییدا سه رکهویت . به هیزی بی نیاز به هاوتاو بی کوتا ، خودان هیزیکی بتهو و له بن نه هاوتوو . ناوی مهتین تنها یه کجار له قورئانی پیروز هاتیه . المتین : خوا فهرموویه تی : ﴿ إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ ﴾ الذاریات/ ۵۸

۲۳- الغنی :

زاتی خوئی دهوله مهنده و پیویستی به کهس نیه . زور دهوله مهند، بی نیازو بی ناتاج ، پیویستی به هیچ شتیک نیه ، له هه موو کهس دهوله مهنتره ، دهوله مهندی مروّف ریژه ییه ، مروّف له لایه که دهوله مهنده له هه موو روویهکانی ژیان دهوله مهند نیه ، دهوله مهندی تهواو رهها له هه موو لایه که وه بو ئه وه ، دهوله مهنده پیویستی به بهندهکان و دروستکراوانی نیه ، هه موو موحتاجی ئه ون ، الغنی: خوا فهرموویه تی : ﴿ وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ رَبِّيَ غَنِيٌّ كَرِيمٌ ﴾ النمل/ ۴۰ .

۲۴۔ الحکیم:

زۆر داناو زاناو کارزان و کاربه‌جی و کار له‌جی و وردو لیزان کار به جییه له به دیهینانی مه‌خلوقات ، کاربه‌جیی لیزان بی هه‌له و کهموکوری له‌کاره‌کانیدا . کار به جییه له شه‌رعو فه‌رمان هیچ کاریک ناکات هه‌له‌ی تیدابی و بی بوونی مانا و به به‌رژه‌وه‌ندی حیکمه‌تیك ، به چاکه‌و دلۆفان و کازانه له گه‌ل کهسی بروادار دلسۆزی خودای . ناوی خوای (الحکیم) له قورئانی پیرۆز ۹۱ جار هاتیه ، الحکیم: خوا فه‌رموویه‌تی ﴿وَأَنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ حَكِيمٌ﴾ النور/۱۰.

۲۵۔ الحلیم:

زۆر نه‌رم و نیان و هییدی و هیواش و به‌ئارام و له‌سه‌ر خوؤ بی په‌له. زۆر چه‌لیمه له گه‌ل بوونی ده‌سته‌ه‌لات و توانایدا . خیرا ناکات له سزادانی به‌نده‌کانی مؤله‌تیان پیده‌دات تا په‌شیمان ببه‌وه ، له تاوانه‌کان خوش ده‌بی‌ت و ، به چاکترین شیوه پاداشتی کهسانی به‌خشنده ده‌داته‌وه . لیبۆرده و ئارامه نه‌قامی نه‌فامان و تاوانی تاوانباران تو‌ره‌ی ناکات به‌لکو له گه‌ل تاوانای لیبۆرده‌یه ، هییدی ئارام و باشخه‌ری سزاو بی په‌له‌یه ، رۆزی ده‌ری سه‌ربجیکه‌ره .

الحلیم: خوا فه‌رموویه‌تی ﴿وَاللَّهُ شَكُورٌ حَلِيمٌ﴾ التغابن/۱۷.

۲۶- العَفْوُ:

لیبوردده له کوناح ، داپۆشهری گوناه و تاوان ، گوناھپۆش ، لیبوردیه و گوناھان دەسپێتەو و له گوناحان دەبووریت ، فراوانتره له (الغفران) چونکه گوناحی تاوانباران دادەپۆشیت ، لیبوردیه ئەگەر کەسیک له تاوانەکانی پەشیمان ببیتەو و لیی بپاریتەو و عەفوی دەکات ، سزای زۆر کەسان نادات مادام ھاوبەشی (شرك) ی بۆ بپیار نادەن ، خوا چاوپۆشی له لایه و بەخشدنیه، خودی لیبوردەو گوناحان دەسپرتەو .

خو له قورئان فەرموویتە : ﴿فَأُولَٰئِكَ عَسَى اللَّهُ أَنْ يَعْفُوَ عَنْهُمْ وَكَانَ اللَّهُ عَفْوًا غَفُورًا﴾ سورة النساء (۹۹) .

۲۷- الغَفُورُ:

لیخۆشبوو و کوناح بۆش .

بەردەوام له تاوانباران خۆش دەبیت و تەوبەیی تەوبەکاران وەردەگرت له گوناحان پاکیان دەکاتەو . داپۆشهری کوناحی تاوانبارانە هەرچەند گەورە بیت ، لیبوردیه بۆ ئەوانەیی تۆبە دەکەن و زۆر سۆز و خۆشەویستی بۆ ئەولیاکانی هەیه ، لیبوردەو لیخۆشبەر و گوناھو نهینی داپۆش . ناوی خوای (الغفور) له قورئانی پیرۆز ۹۱ جار هاتیه

الغفور: ﴿وَهُوَ الْغَفُورُ الْوَدُودُ﴾ البروج / ۱۴ .

۲۸- الغفار:

گوناح پۆشی بهندهکان ، زۆر لیخۆشبهره له تاوانه کچکهو
گهورهکان ، نهینی بهنده ئاشکرا ناکات شهرمهزاریان ناکات تا
خه لکی ببینن یهک له سیفهتهکانی خوا لیبورديه . لیخۆشبهرو
دابۆشهری گوناھو تاوانهکان له دونیاو دواپۆژدا .
لیبووردهی تهنیاو دابۆشهری عهیبه ههرکات تهوبه بکریت
له گوناح دهبوریت پهردهی له سهر گوناحهکانی بهنده لاناڤات ،
﴿ رَبِّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الْعَزِيزُ الْغَفَّارُ ﴾ ص/ ۶۶ .

۲۹- التَّوَاب:

زۆر لیخۆشبوو و تۆبه وهرگرو لیبورديه . بهردهوام تهوبه
تهوبه کاران وهردهگریت ، له گوناحی گهورهو کچکهی پهشیمان
بووان خۆش دهبیّت ، تهوبهی تهوبهکاران رهتئاکاتهوه تهنها له
کاتی غهرغهری سهکهراتی مردن نهبیّت . تهوبه وهرگری
بهندهکانی کاتی تهوبه دهکهن ، خوا بهرز وبلندو بالادهسته
میهرهبان و به رحمه له گهل دۆستانی له رۆژی مهحشر
پاکیان دهکاتهوه له تاوان و گونهحهکانیان ، خوا ههر خۆیهتی
له تهوبهکاران دهبوریت و لییان خۆش دهبیّت .
التَّوَاب: ﴿ فَتَلَقَىٰ آدَمَ مِنْ رَبِّهِ كَلِمَاتٍ فَتَابَ عَلَيْهِ إِنَّهُ هُوَ التَّوَابُ
الرَّحِيمُ ﴾ البقرة: (۲۷) . ﴿ وَأَنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ حَكِيمٌ ﴾ النور/ ۱۰ .

۳۰- الرقیب:

ئاگادارو چاودیرو بهیدار بهسەر هه‌موو بوونه‌وهردا.
پاریزه‌ر و راگری مه‌خلوقاته به جوانترین و ته‌اوترین
سیستم ، چاودیری هه‌موو شتیك دهکات و دیپاریزیت ، هیج
شتیکی بزر و ئاشکرا له به‌رچاوی وون نابیت ، ئاگاداره به
به‌خته‌وه‌ری دل کرداره‌کان . ئاگاداری شاروه‌ی دله‌کانه چاودیر
به به‌نده‌کانی و زاناو ئاگاداره به‌کارو کرده‌وه‌یان ، خوا چاودیرو
به ئاگایه له سەر هه‌مووشتیک ، ناوی خودای (الرقیب) سی
جار له قورئانی پیروز هاتیه خوا له قورئانی پیروز
فه‌رموویه‌تی : (الرقیب): ﴿إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا﴾ النساء/ ۱ .
وقوله سبحانه: ﴿وَكَانَ اللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ رَقِيبًا﴾ (الأحزاب / ۵۲ .

۳۱- الشهید:

ئاگادارو زانا ، ئاگاداره هیجی لی‌بزر نابی و ئاگاداری
به‌نده‌کانه چ ده‌کهن ئاگادار و شاهیده له سەر کرداره‌کانیان ،
پاریزه‌ری ته‌کانیانه، ئاگاداره به نهینی ورده‌کاری کرده‌وه‌کانیان
هیجی لی‌وون نابیت . شاهیدی بو به‌نده‌کانی دعات و شاهیده
له سەر کرده‌وه‌کانیان، خوا زیره‌فانه و ئاگای له گشت کرده‌وه‌کانه
هیجی لی‌شاروه نیه و پاداشتی هه‌موویان دعاته‌وه ، الشهید :
خوا فه‌رموویه‌تی : ﴿وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ﴾ سبأ / ۴۷ .

۳۲- الحافظ :

پاریزه‌ری کرده‌وی به‌نده‌گانیه‌تی به چاکه‌و خراپه ،
هه‌ژماری ووته و کرداره‌گانیان ده‌کات و ئاگاداری نییه‌تیانه ،
ده‌زانی به چاکه‌و خراپه چ له ناو سینگیان ده‌گوزه‌ریت ،
خوای گه‌وره پیاو چاکانی له کرده‌وی شه‌یتانی به‌دغه‌ر
ده‌پاریزیت، هه‌روه‌ها واتای حافظ پاریزراوی قورئانه و
له‌به‌رکردنی قورئانی ئاسان ده‌کاتپاریزه‌ری دروستکراوه‌گانیه‌تی
تاكو رۆژی دیاربکراو. ناوی خوای (الحافظ) دوو جار له قورئانی
پیرۆز هاتیه الحافظ: ﴿فَاللَّهُ خَيْرٌ حَافِظًا وَهُوَ أَرْحَمُ
الرَّاحِمِينَ﴾ یوسف: ۶۴.

۳۳- الحفیظ :

پاریزه‌ری دروستکراوه‌گانی له ناوچوون و له زیان پی
که‌وتنیان. پاریزه‌ری زه‌وی و ئاسمانه‌کان و به‌نده‌گانی ، ئاگاداری
کردارو ووته و نیه‌تی به‌نده‌گانیه‌تی پاریزه‌رو چاودیری
کرده‌وه‌گانی به‌نده‌گانه له چاکه‌و له خراپه ، له له‌وحی
مه‌حفوز نووسرایته‌وه ، مه‌لائیکه‌ته‌گانی له سه‌ر به‌نده
تۆماریانکردوه ، به‌نده‌گانی ده‌پاریزیت له ناوچوون و ناسۆری
﴿وَرَبُّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ حَفِيظٌ﴾ سبأ / ۲۱. په‌روه‌ردگار
پاریزه‌ری هه‌موو شتیکه

۳۴- اللطيف:

نهرمو و نيان و بهسۆز .

زۆر بهسۆزو لوتف و بهخشنده و ميهره بان نهرم و چاكه كاره
له گهل دروستكراوه كان و بهنده كان . كه رهم به خشه كانى له
پهنئ دهگه يينته بهنده كانى بهرژه و هوندييان راجاو دهكات ،
رۆزى دهره ، ئاگادار به وورده كارى شته كان و نهينيه كان ،
رحم و بهزه يى و به خشينى خۆى و ميهره بانى بئ سنوورى
دهگه يينته بهنده كانى و به ريگايه ك كه ئه وان ههستى پيناكهن
اللطيف: ﴿ وَهُوَ اللطيفُ الخبيرُ ﴾ الملك ۱۴ .

۳۵- القريب:

نزىكه به گشتى له دروستكراوه كانى به زانست ئاگادار بوون ،
نزىكويه كى تايبهت له دوعاكاران و خواپه رستان ، نزىكه له و
كه سانه ي لئى دهپاريينه وه و وه لاميان ده داته وه ، بگه ريينه وه
به راستى خوا نزىكه و به رسقستان ده داته وه ، زۆر نزىكه له
رهقى ملعند و تاريكه په رست و لامل و به دره وشتان ، خوا زۆر
نزىكه داواى ليخوشبوونى تاوانه كانتانى لي بكه ن و لامتان
ده داته وه . خوا فه رموويه تى : ﴿ فاستغفروهُ ثمَّ توبوا إليه إنَّ
رَبِّي قَرِيبٌ مُجِيبٌ ﴾ هود / ۶۱ .

خوا فه رموويه تى (إنَّ رَحْمَتَ اللَّهِ قَرِيبٌ مِنَ الْمُحْسِنِينَ) .

۳۶- النجيب:

وئامدەرەوھى ھەموو پىرس و داخاۋو ئارەزۋوھكانى
دروستكراۋەكانىھتى . داۋاكارىيان قەبوول دەكات، بە گشتى
ولامى ھەموو كەسك دەدات لە ھەر شوپن و رەگەزىك بىت كە
لىي بپارىنەوھ بە تايبەتى كەسى گوناحبارو تاوانبار . وەلامكۆ
وئلامى پارانەوھ دەداتەوھ بە بەخشىن ، خوا بئند و بالادەستە
ئاگاي لە ھەموو كەردەوھكانتەنە وئلامى ناچارو بىگىراو
قوربەسەر و ھەشەسەرەكان دەداتەوھ چ زوو بىت يان درەنگ
النجيب: خوا فەرموويەتى : ﴿ إِنَّ رَبِّي قَرِيبٌ مُّجِيبٌ ﴾ ھود/ ٦١

۳۷- الودود:

خۆشەويستى خۆشويستراو لە دلى دۆستەكانىدا . الودود واتە
خوای گەورە بەندەكانى خۆش گەرەكە . زۆر بەسۆزو
خۆشەويست و دۆستدارە . پىغەمبەران و پياوچاكان و بەندە
بپروادارەكانى خۆشەويىت ، خۆشەويستراى شايستەى ئەوھىيە
تەنھا ھەموو خۆشەويستىيەك بۆ ئەو بىت و بەلاى بەندەوھ
ئەوى لە ھەموو خۆشەويستەنى خۆشتر بوىت، بەرامبەر
دۆستانى خوا زۆر دلۆفان و مېھەربان. الودود: خوا
فەرموويەتى: ﴿ وَهُوَ الْغَفُورُ الْوَدُودُ ﴾ البروج/ ١٤ : ﴿ وَاسْتَغْفِرُوا
رَبَّكُمْ ثُمَّ تَوْبُوا إِلَيْهِ إِنَّ رَبِّي رَحِيمٌ وَدُودٌ ﴾ سورة ھود ٩٠ .

۳۸- الشاکر:

سوپاسکاره ، سوپاسی کرده‌وی بچوگیش دهکات و رازی
دهبیت و له بهنده‌کانی ودرده‌گریت و پاداشتی دهداته‌وه‌و
له‌گوناهی گه‌وره و گچکه خوش‌دهبیت .

کۆششی کرداریک بۆ ئه‌و کرابیت بزر ناکات به‌لکو به
زیاده‌وه ودرده‌گریت ، له هه‌لخلیسکانی زۆر ده‌بووریت ،
پاداشتی کرده‌وی چاکه به زیاد دهداته‌وه به‌لکو به‌بی هه‌ژمار
و درده‌گریت ، به‌لام پاداشتی خراپه به یه‌ک خراپه‌یه ، خودی
زۆر سوپاسگوزار و زانیه مافی که‌س بزر ناکات . الشاکر: خوا
فه‌رموویه‌تی : ﴿ وَكَانَ اللَّهُ شَاكِرًا عَلِيمًا ﴾ النساء/ ۱۴۷ .

۳۹- الشکور:

زۆر سوپاسکاره ، له گوناحی زۆر ده‌بووریت و سوپاسی
چاکه‌ی که‌م دهکات و پاداشتی زۆری دهداته‌وه قه‌بوولی دهکات و
پله‌ی به‌رزی دهداتی ، هه‌ر به‌نده‌یه‌ک سوپاسگوزاری خوای
بکات خوا پاداشتی چاکه‌ی به ده قات تا کو ۷۰۰ قات دهداته‌وه ،
سوپاسگوزارو به‌خشنده‌ی خێرو چاکه‌و نازو نیعمه‌ت ، خوا به
باشترین شیوه پاداشتی به‌خشینی چاکه‌ی به‌نده‌کانی دهداته‌وه
ناوی الشکور له چار شوین له قورئانی پیروز هاتیه .

الشکور، خوا فه‌رموویه‌تی : ﴿ وَاللَّهُ شَكُورٌ حَلِيمٌ ﴾ التغابن/ ۱۷ .

٤٠- السيد:

سهروره و خاوهنى سهروره رهاى هه موو شته. سهردارو سهرپهرشتياره خاوهنى بهندهكانه و خاوهن فهريماندانه ، هه موو بهندهكان بو لاي ئه و دهگهرينه وه ، كار به فهريمانى ئه و دهكهن . السيد: لة فةرموودةيكة هاتووة (السيد الله تبارك وتعالى) رواه أبو داود في سننه في كتاب الأدب، باب في كراهية التمداح ٢٥٤/٤ (٤٨٠٦) وصححه الألباني في مشكاة المصابيح (٤٩٠٠) وصحيح الجامع (٣٧٠٠) .

٤١- الصمد:

بينياز و جيى نياز ، جيى مهبهست و نياز ، لهه موو پيوستيه كدا هه موومان هه و جهى زاتى خواينه ئه و هه و جهى ئيمه نيه پيوستى به كهس نيه ، بهنده پيوستى به ئه و ههيه ، جيى نيازى سهر تا پاى بوونه وهر و بهندهكانه ، سيفهته كاني له پهري ريزو پله به رزى و گه و ره بيدان ، بي نياز و مهبهست و جيى نياز و مهبهست و هيوايه ، له هه موو دروستكراوه كاني بي نياز و مهبهست و بي منهته و پيوستى به هيچ شتيك نيه ، هه موو شتيك له بوونه وهر دا پيوستى به زاتى ئه وه .

الصمد: خوا فهرموويه تى : ﴿ اللّٰهُ الصَّمَدُ ﴾ الإخلاص / ٢ .

٤٢- القاهر:

به توانا و دسته لاتدار به سهر هموو شتیکدا .
سهرایا بوونه و هرو دروستکراوه گانی ژیر بار خستیه هموو
شته گان ملکه چن له ژیر دسته هلاتی ئه ون ، هیچ شتیک بی
ویست و خواست و ئیزی زاتی خودا ناکری ، خودی
سهردهست و بالادهسته به سهر دروستکراوه گانی ، داخ و
په ژاره ی خوئی دارژاندیته سهر هه ندیک له به نده گانی توشی
نه خووشی و برسیتی کردینه و کهس ناتوانی ره تیان بکاته وه .
القاهر: خوا فهرموویه تی : ﴿ وَهُوَ الْقَاهِرُ فَوْقَ عِبَادِهِ وَهُوَ
الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ ﴾ الأنعام/ ۱۸ .

٤٣- القهار:

زۆر به زه برو به دهسه ئات و به تواناو به حوکم ، گرنکه
چکه ری هموو جیهان سه رو خوار . به سهر هموو دروست
کراوه گانی زاله ، ناچار یکردوو به مهرگ و مردن ، بلندو به رز
و به دهسه لاته به ته نها ئه و شایسته ی په رسته نه . سزاده ر و
زه بونکه ری بی پرواو هاوبه ش پهیدا که ران ده دات ، خوا زال و
بالادهسته سه ر خه ری دوستو پروادارانیه تی ، بویه پیویسته
هه موو که سیئک خوا په رستی بکات ملکه چ بیت بو فهرمانه گانی
القهار: ﴿ قُلِ اللّٰهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ﴾ الرعد/ ۱۶ .

۴۴- الجَبَّارُ :

خاوَن دِهستهلَاتی ناچارکار ، سهردهست دِهست بَلَنَد .
خاوَن مولکه و بَلَنَدِه له سهر گشت مهخلوقات شکوَداره ،
زور دِهسهلَاتدارو زهبر بهدهست و بهتواناو ناچارکهَر ، دلی
دَلشکاوَن دِهدهاتوه و ههژاران دِهولهمهند دهکات ، بَلَنَدان
نهوی دهکات و نهویان بَلَنَد دهکات ، زالِه و شکوَداره به سهر
ئِه و کهسانه ی لهخوبایین و خویان به زل دِهزانن ، به تواناو
دهسهلاته ههَرگیز نه دؤراوه و نادؤریت ، زال و بالادهسته
ههموو دروستکراوهکان ملکهچن بوی ، خو به گهوره زانه
چونگه گهورهیی و مهزنایهتی شایستهی ئهوه . الجبار: ﴿
العزیز الجبار المتکبِّر ﴿ الحشر ۲۳ .

۴۵- الحَسِيبُ :

ئِهوهنده دهبهخشیت که بهسیان بیت ، لیرسهرهوهو جیی
راز بو بهندهکان ژمیریارو لیرسهرهوه و ئاگاداری ههموو
شتهکان و بوونهوهر ، بهسه بو بهندهکان له ههموو
گرفتهکانیاندا به تایبته بو ئهوانه ی پشتیان بهو بهستیه .
پاداشتهروهوی چاکه و خراپه ی بهندهکانه ، خودی له
سهرهومی تشتان حسیبداره: ﴿ إِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ
حَسِيبًا ﴿ النساء/۸۶ .

٤٦- الهادى :

هيدايه تدهرو رېنمايى كهرو راستكهر و رېپيشاندهرى گشت دروستكراوه كانه ، په روهردگار بهسه كه رېنموكارو رېپيشاندهر و يارمه تيدهرى برواداران بيت و بالادهسته بهسهر دوژمنان . رېپيشاندهرى كه سانيك كه بيهويت بو ريگاي راست رېنمويى كارى دروستكراوان و هيدايهت دانيان و هيدايهتى تهوفيق و ئيلهاميان ديدات بهرهو تهقوا بو بهرژه ونديه كانيان ، به سة بو ئيمه خودى راسته ريكة روهاريكارى ئيمه بيت. خوا دهفه رمويت :

﴿وَكَفَىٰ بِرَبِّكَ هَادِيًا وَنَصِيرًا﴾ الفرقان/٣١.

٤٧- الحكم :

دادپه روهرترين دادوهر و ناوبژيوان ، راسته رېيه . فه رمانږه وای دادوهر حوگرمان له نيوان ههق و باتل . دادوهر و دادگهرو فه رمانږه و او ناوبژيوانى به ههق و راست . به دادپه روهرى فه رمانږه وایى دين و شهرع له نيوان بهنده گانې له دونيا و قيامهت دهگات . فه رمانږه وایى پاداشت و سزايه ههر كهس به مافى خوئى دهگات له روژى ئاخيره تدا .

الحكم: فه رمووده (إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَكْمُ، وَإِلَيْهِ الْحُكْمُ) رواه أبو داود في السنن في كتاب الأدب باب في تغيير الإسم القبيح ٢٨٩/٤ (٤٩٥٥) وصححه الألباني في مشكاة المصابيح برقم (٤٧٦٦) .

۴۸- القُدوس:

پیرۆز، پاك و بیگهرد .

پیرۆز و پاك لههه موو عهیب و ناته واوی یهك لهسیفه تهکانیدا ئەو خوایهی كه تهسهور ناكریت . گه ورده و پاكه له هه موو عهیب و كه موكورییهك كه شایستهی ئەو بیت . زۆر پاك و بیگهرد و بی نهنگ و بیكهه و كوری و هه لهو ناته واوییهكان ، پاقره له كه موكوری و كیماسیان . شایستهی ئەوهیه بهندهكانی بیپهرستن و به گه وردهی رابگرن . القُدوس:

خوَا فەرموویهتی: ﴿ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ ﴾ الحشر / ۲۳

۴۹- السَّلَام:

بی عهیب دلنیاگهری ئەو كهسانهی كه شایستهی سزا نین ، زۆرساغ و بیگهرد و بیعهیب و ناشتی خوازو ناشتی دارو و ناشتی پهروهه . پاكه له هه موو عهیب و كه موكورییهك ، له زات و سیفات و كرداریدا تهواوه ، سه رچاوهی ئیمناهی و تهناهی سهلامهتیه ، ههركهس به دواى سلامهتی ناشتی بگهریت لای خوڤا ده دۆزیه وه .

السَّلَام : خوَا فەرموویهتی : ﴿ هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيْمِنُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴾ الحشر / ۲۳ .

۵۰- البر:

چاکه کارو به خشندهی بی سنوور.

چاکه کاره له گهل بهندهی چاکه کار به زیادهوه ، له گهل تاوانباران لیبوردیه ، له چاکه کاری به بهزهیی له گهل دروست کراوهکانیدا ، زور بهزهیی به بهندهکانی دیت . چاکه ی زوری له سهه مه خلوقات ههیه ، نازو نیعمهتی به ناشکراو له په نیی ههیه ده به خشیده سهه دروستکراوهکانی ، چاکه کار له گهل دایک و باب و حزموکهس دژی سفلهیی . (البر) یهک جار له قورئانی پیروز ناوی هاتیه . خوا فهرموو یهتی :

البر: ﴿إِنَّا كُنَّا مِنْ قَبْلُ نَدْعُوهُ إِنَّهُ هُوَ الْبَرُّ الرَّحِيمُ﴾ الطور/ ۲۸

۵۱- الوهاب :

تیرکه رهه ، به خشندهی هه ره مه زن .

زور به خشنده به خشه ری بی ئەندازه ، به خشیینی به سه خاوهت هه موو بوونه وه ری گرتۆته وه به پیی حیکمهت .

به خشه ری بی داوای پاداشت ، به خشه ری ته و فیک و چه سپان له سهه دین . به خشه رو بده ری بی ئەندازه به هه موو دروستکراوهکان ، به راستی به خشه ره به خشش و به خشیینی زور زوره . الوهاب : ﴿ رَبَّنَا لَا تَزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ ﴾ ال عمران/ ۸ .

۵۲- الرَّحْمَن :

به به زهیی به زهیی که هی هموو شتیکی کرتوته وه . دلوقان و پر دلوقان به خشنده و میهره بان و به سوز و به زهیی به ران بهر به هموو شتیکی و بوونه وهر له دنیا و قیامه تدا ، به رحم و به زهیی سیفته تی زاتی خودایه فره وانتر له (الرحیم) به رام بهر هموو دروستکراوه کان ، رحمن و اتا رحم به زهیی بو هه موو مه خلوفات هه یه به بی جیاوازی برواداره بی پروایان ده گرت وه الرحمن: خوا فره مووی هه تی: ﴿وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ اسْجُدُوا لِلرَّحْمَنِ قَالُوا وَمَا الرَّحْمَنُ أَنَسْجُدُ لِمَا تَأْمُرُنَا وَزَادَهُمْ نُفُورًا﴾ الفرقان: ۶ .

۵۳- الرَّحِيم :

به خشنده به رام بهر به و که سانه ی که ویستی لییه تی به تایبه تی بو ئیمانداران رحمی هینده به رفریه هموو شتیکی ده گرت وه به رحمه به رام بهر برواداران ، الرحیم : تایبه ته به ئیمانداران له دنیا و قیامه تدا روحم و به زهیی به برواداران ده کات . الرحیم خوا له قورئان فره مووی هه تی : ﴿وَكَانَ بِالْمُؤْمِنِينَ رَحِيمًا﴾

به خشنده و میهره بان و به سوز و به زهیی له دوا رۆژدا هه ر شتیکی که خوا چه ز بکا رحمی پی بکات ،

الرحیم: ﴿تَنْزِيلٌ مِنَ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ﴾ فَصَّلَتْ / ۲ .

۴۵- الکریم :

بهریزی نيعمهت بهخش به بندهکاني ، بى هلهو
ناتهواوى پاکه له کهموکوپى . زور سهخى و بهخشندهو بهپرزو
دهستکراوهو دهسپرو و دهست والا بوى يهندهو بوونهوهرهکاني .
له تاوانى تاوانبان و ستمکاران خوشدهبيت و گوناحيان
دادهپوشيت . خاوهن چاکهى زوره بى جياوازى به ههموويان
دبهخشيت ، پهروهردگار بينياز و دلنهوايه بهرامبه
بوونهوهرهکان بهراستى پهروهردگار دهولهمندهو بهخشندهيه
بهخشينى له دونيادا باوردارو بيباويريشى کرتوتهوه. الکریم:
﴿ وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ رَبِّي غَنِيٌّ كَرِيمٌ ﴾ النمل / ۴۰ .

۵۵- الاکرم :

بهرزترين ، بهرفرهترين ، گهورهترين ، شکودارترين له
ههمو شتيک سيفاتهکاني بهرزتره ، ريزگرى دوست و
ههلبزير دراوهکانيهتى و بهخشهره بهبى بهرانبه . سيفهتى
زاتى خودا زور چاکهکردنه ، کهس له سهروهوى نهو نيه و
تهواوه بى کهموکوپيه. کوکهروهوى چاکه و بهخشين و سوپاسه
، هاووينه و هاوتاي نيه . نهکرم و کهريم له کهرم هاتيه . خوا
سهخواهتى بى پايانى ههيه به بى جياوازى بو ههمو شتيک .
الاکرم: خوا فهرموويهتى : ﴿ اقْرَأْ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ ﴾ العلق / ۳ .

۵۶- الرَّؤُوفُ :

دلسۆزو و دلؤفانه ، دلپيشه

زۆرميههربان بهرانبهر بهكوناهباران و تاوانكاران و اتاي
الرؤوف قؤلترو فرموانتره له (الرحمه) ، زؤر بهسۆزو بهزهبي و
بهپرهمهت له گهڤ دروستكراوهكانيدا ، له ههموو روويهكهوه
نيعمهتهكاني چيژليؤهرگيرايه ، خواي پهروهردگار به رحم و
بهزهبيه بهرامبهر دروستكراوهكاني . الرَّؤُوفُ ﴿ أَوْ يَأْخُذْهُمْ
عَلَىٰ تَخَوُّفٍ فَإِنَّ رَبَّكُمْ لَرَءُوفٌ رَّحِيمٌ ﴾ النحل (۴۷).

۵۷- الْفَتْاحُ :

روونكه رهوهي ههق و باتل و فهوتينهري باتل و بهتال .
كليلي دهرگاكاني ناديار و نهيني دهرگاي رسق بؤئه و كهسانهي
بيهويت بؤيان دهكاتهوه ، دهرگا كهروهه و والاكهري ههموو
گهنجينه و دهرگايهك ، دادوهري نيوان بهندهكانيهتي به ههق و
دادپهوهري ، بهرزو خاوهن دهسهلاته ههموو شتيكي به
ئهندازه دروستكردوهه . سهرخهرو پشتيواني ئيمانداران و
سته م ليكراوانه دهرگاي رحمهت ييداويستيهكان له
بهندهكاني كرايتهوه . الْفَتْاحُ : خوا له فورئاني پيروژ
فهرموويهتي :

﴿ وَهُوَ الْفَتْاحُ الْعَلِيمُ ﴾ سبأ/ ۲۶ .

۵۸- الرزاق :

رزق و رۆزی به خشر به همووان .

دروستکراوانی دروست کردووہ رسق و رۆزی پیمان گه یاندووہ ، رسق و رۆزی بو هموو دروستکراوانی کرتووہ ته وه ئهستوی خوی کهسیانی تایبته نه کردووہ به کافر و برواداری به خشیه،

رزق و رۆزی و بژیوی دهری بی سنووو کوتا به بیجیاوازی به سهر هموو دروستکراوهکانی به خشیه . رۆزی دهری دلانه به زانست و ئیمان و نیعمه تهکان ههر ئه وه هه ژاران دهوله مهند دهکات دهوله مهندان فهقیر دهکات . خوای گه وره فهرموویه تی الرزاق : ﴿ إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ ﴾ الزاریات / ۵۸ .

۵۹- الحی :

الحی: زیندوو ، المحیی : زیندوو که ره وه زیندووی بی سهره تا و کوتایی و ئه زهلی ، زیندوو به هموو واتایه کی زیندویه تی و ته واوی تی ژیان به شیوه یه که لایق و شایسته ی گه وره ی ئه و بیته ، زیندووی هه تا هه تایی هه رماوه که هه رگیز مردن و نه مانی به سهردا ناهیت ته واوی ژیان هموو سیفه تهکان له خۆده گریته ، دونیا خراپ بیته هه رو هه ر مایی ده بیته .

الحی: ﴿ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ ﴾ البقرة / ۲۵۵ .

۶۰- القیوم :

همیشه راپرو بهرپاو راپروستاوو نامادهباش و رپکخهرو
بهرپوهبهری بوونهوهرو دروستکراوهکان .

خو راکری سیففت بهرزه پپویستی به مهخوقات نیه ، راکری
زهوی و ناسمانه، ههلسورینهری بوونهوهرو کاروکردارو بی
نیحتیاج بهکس و بیکس ههموو کهسک ههژار و موحتاجی
دهرگای نهوه . ﴿الم * الله لا اله الا هو الحي القيوم﴾
آل عمران: ۱، ۲،

وقوله جل جلاله : ﴿وَعَتِ الْوُجُوهُ لِلْحَيِّ الْقَيُّومِ﴾ طه: ۱۱ □

۶۱- الرب :

خوا پهروهرددهگاری ههموو بهندهگانه به سهرهپرشتی کردن
و نیعمهت بهسهردا رژاندن . پهروهردگاری بی وینه دروست
کهرو خاوهنی دروست کردن و فهلمان کردن پهروهردگاری
نیماندارانه به چاکردنی دل و روح و رهوشتیان ، پهروهردگار
تاک و تهنیاو زال و بالادهسته ، به دیهینهرو خاوهن
بهرپوهبهری ههموو شتیکه ، پهروهردگار بهزهیی به بهندهگانی
خوی دیت . ناوی خوا (الرب) ۹۰۰ جار له قورئانی پیروز هاتیه
. الرب: ﴿سَلَامٌ قَوْلًا مِنْ رَبِّ رَحِيمٍ﴾ یس/ ۵۸

﴿قُلْ أَعْبُدُوا اللَّهَ أُنْبَغِي رَبًّا وَهُوَ رَبُّ كُلِّ شَيْءٍ﴾ الأنعام: ۶۴ □

۶۲- الملک :

پادشاو خاوهن مولکی تهواو و دهست رویشتوو له مولکه کهیدا
همیشه پاشاو دسه ئاتدارو سهروک و خاوهنی ههموو شتیکه
له بپونه و هرو دونیاو دواروژدا . خاوهن دهسته لاتی ره‌ایا له
دروستکردن و فه‌رمان و سزادا ، خاوهن فه‌رمان و نه‌ی کردنه
، بپونه و هره‌ بپنده‌گان ههموو مولکی نه‌وه . کهس له
سه‌روه‌ی نه‌و نیه . خاوهنی ههموو شته‌گانه ، دهسته لاتی
ته‌واوی هه‌یه به‌بی به‌ره‌لستی ، مولکی هی‌نده پان و به‌رینه
کهس ناتوانی له مولکی خوی دهر بچی . الملک: خوا له قورئانی
پیروژ فه‌رموویه‌تی ﴿ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ ﴾ الحشر ۲۳ .

۶۳- الملیک :

الملیک ، یه‌کیکه له ناوه جوانه‌گانی خودا ، واتای مالک الملک،
الملیک خاوه‌نداریتی ههموو شتیکه ده‌کات . به‌ ویست و
ناره‌زووی خوی ده‌ستکاری له مولکی خویده‌کات ، کهس ناتوانی
به‌ره‌لستی بکات ، (الملک) پاشای پاشایانه ، نه‌وه‌ی
فه‌رمان‌ره‌وایی ده‌کات ،
(الملیک) مولکداره ، دهست رویشتوو و بالاده‌سته خاوه‌نداریتی
ههموو شتیکه ده‌کات . خوا له قورئانی پیروژ فه‌رموویه‌تی :
(فِي مَفْعَدٍ صِدْقٍ عِنْدَ مَلِيكٍ مُّقْتَدِرٍ) سورة القمر / ۵۵ .

٦٤- الواحد :

یهك و تاك و تهنیایه لهزاتیدا
تاك و تهنیاو بی هاوہل و بی وینہ له خودی خوئی و
لهسہرجہم ناو و کردارو سیفہتہ بہرزو بہرپڑہکانی لهچاو
دروست کراوہکانی خوئی ، نہ هاوتای ہہیہ نہ وینہی ہہیہ.
دروست کہرو بہدیہینہرو فہراہمہینہری سہرجہم بوونہوہر،
ہہر لهکایہو ہہر ہہبوو. ہہموو شتہکان له ژیر بارکراوی
گہوردیی و توانای ئہون . یهك تا پہرستی شایستہی زاتی ئہوہ
خوا له قورنایی پیرۆز فہرموویہتی :الواحد : ﴿ وَهُوَ الْوَاحِدُ
الْقَهَّارُ ﴾ الرعد/١٦ . واحد : ﴿ وَالْهَكَمُ إِلَهُ وَاحِدٌ ﴾ البقرة : ١٦٣ .

٦٥- الأحد :

ئیکہو تاك و تهنیا ، تاقانہ، هاوتاو شہریکی نیہ . تهنیاہیہ له
ہہموو گہوردیی و جوانی و تہواوہتیدا ، تاك تهنیاہیہ بی
ئہوہی پیویستی بہ دروستکراوہکانی ہہبیٹ ، تهنیاہیہ لهزات
و سیفاتیدا .
بی هاووینہ و ہہوالہ له مولکدا بہرہلست و منازعی نیہ
. خاوەن پلہو پایہو شکۆو ریزی بی ئہژمار ، تاك و تهنیاہیہ
ئہو پہرستراوہیہ تهنیا ئہو شایستہی پہرستنہ .
الأحد: خوا فہرموویہتی : ﴿ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ﴾ الإخلاص /١ .

۶۶- المتكبر:

زۆر گهوره ، خۆبهكهورهزان .

پاك له هه موو خراپه و ناته واوييه كان ، خۆ به گهوره گره به
سه ر بهنده كانى كاتى له گهورهيدا مونا زعى دهكهن . گهوره و
مهزنه هه موو شتىك بهرامبه ر ئه و يچوو كه . سه ر دهست و
دهست بئند و ناچار كه ره خودان مه زناتىيه ، گهوره ي خۆ به
گهوره زان ئه و سيفه ته ته نها له خودا ي گهوره ده وه شىته وه ،
به تواناو به دهسته لاتي كى هه رگى ز ته دؤرا و ، زال و بالادهسته
هه موو دروستكرا وه كانى ملكه چن بؤى .

المتكبر: له قورئان ها تيه ﴿ العزیز الجبار المتكبر ﴾ الحشر/ ۲۳ .

۶۷- الخالق :

دروست كه رو به دهى نه ره له نه بوونه وه بؤ بوون .
به دهى نه ره دروستكرا وه كانه له سه ر وى نه يه ك كه پى شتر
وئنه ي نه بووه ، ته قدرى كردیه پى ش به دهى نه ان . خالق
مه خلوقاتى دروستكردیه به تا يبه تى ئاده مى زاد بؤیه پى ويسته
مرو ف سو پاسگوزار بى ت و به ندا يه تى خالقى خوى بكات .
دروست كه رى دروستكرا وانى و داهى نه ريان له سه ر شى وازى ك
كه بى شتر وى نه ي نه بووه . خوا ي گهوره له قورئانى پى رۆز
فه رمويه تى ﴿ هو الله الخالق البارئ المصور ﴾ الحشر / ۲۴ .

٦٨- الخلاق :

چپکهره ، به‌دیهینه‌ری کار به‌جی زور دروستکارو به دیهینه‌ر ، به دیهینه‌راوه‌کانی زورن به هه‌ژمار ناهیت . به چاو نوقانیك ملیونه‌ها مه‌خلوقات دهه‌ینیته وجود زیندوو دهکات و دهیانمرینیٔ ، مرؤف ده‌توانی شت دروست بکات له که‌رسته خاوه‌کانی سهر زهوی ، به‌لام خواشت له نه‌بوون داده‌هینیٔ جوړه‌ها شت دروستدهکات ، به‌دیهینه‌ری فره زانا و لیزان . ﴿

إِنَّ رَبَّكَ هُوَ الْخَلَّاقُ الْعَلِيمُ﴾ الحجر . له قورئان هاتیه ﴿أُولَئِكَ الَّذِينَ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِقَادِرٍ عَلَىٰ أَنْ يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ بَلَىٰ وَهُوَ الْخَلَّاقُ الْعَلِيمُ﴾ سورة يس: ٨١ .

٦٩- الباری :

په‌یادا‌که‌ر، و به دیهینه‌ر و داهینه‌ره له نه‌بووندا . به‌دیهینه‌ری ژیان جوانکار بو بوونه‌وه‌ره‌کان ، دروستکاراوه‌کانی له شیوه له یه‌کتری جودا کردیته‌وه . به‌دیهینه‌رو پاریزه‌ری بوونه‌وه‌ری به‌دیهینه‌راوه ، مرؤفی له خول دروستکردوو ن به دانانی خوی شته‌کان به بی نمونه‌ی پی‌شتر دهه‌ینیته بوون ، داهینه‌ری گشت دروستکاراوه‌کان .

الباری: خودای گه‌وره فه‌رموویه‌تی : ﴿هُوَ اللَّهُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ﴾ الحشر ٢٤ .

۷۰- المصوّر :

نیگار کیش و وینه کیش .

وینه کیش و وینه کیشه ری هموو دروستکراوه کان هه ریه که و له سهر رهنگ و شیوهیه ک ، وینه کیش و نیگار کیش و نه خشه کیشه به جوانترین شیوه . وینه کیش و نیگار کیش له سهر نهو شیوهو سیفه تهی ویستی لییه تی و به پیی دانان و حکمه تی خوئی . شیوه دارپژراو وینه کیشی هموو دروستکراویکه که به دیده هینیت تایبته به خوئیان ، وینه شته کان ده کیشیت به ههر شیوهیه ک که بیهویت . المصور: ﴿ هُوَ اللَّهُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ

المصوّر ﴿ الحشر / ۲۴

۷۱- المؤمن :

دئنیاکه ره وهی موسولمانان به به جیهینانی به لینه کانی دئنیاکه ری دۆسته کانی له سزاو به خشه ری ئەمین بوون له ترس و خهفته به بهنده کانی ، به راست دانه ری به لینه که ی بو بهنده کانی دانه ریکی ئەمینکاره له ستهم لیگردنیان . ئەمیندارو ئەمیندرو دئنیاکه ری بروادارو دروستکراوه کانی ته دئنیایان دهکاته وه له زیان پیگه یانندیان له دونیاو دوارۆژدا .

المؤمن: خودای فهرموویه تی : ﴿ المؤمن المهنم العزیر ﴿

الحشر / ۲۳ .

۷۲- المهین :

چاودیر و زیرهقان و پاریزه‌ری هموو شتیك ، ئاگادارو زانا و چاودیره به سهر بهنده‌گانی . ئاگادار و باریزه‌ری شته‌گان چاودیری باریزه‌ر به ووته‌ی کرداری دروستکراوانی ، ههر خوشی دهیانبات به‌ریوه و کاروباریان هه‌لده‌سورینیت ، زور ئاگادارو چاودیرو دهسه‌لاتداره به‌سهر هموو دروستکراو و بوونه‌وهردا که دهیلین و دهیکهن به نهین و شاراوهدا .

الموهيمن، خوا فه‌رموویه‌تی : ﴿هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيْمِنُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ﴾ الحشر / ۲۳ .

۷۳- المحيط :

تواناو زانستی دهوری هموو شتیکی دایه . تواناو ره‌حمه‌ت و دهسته‌لاتی سه‌رتاسه‌ریه به‌سهر دروستکراوه‌گانی گرتوته‌وه، ئیحاته‌ی هموو شتیکی داوه و هموو شتیکی به ئه‌ندازه هه‌ژمارکردوو ، زال و سه‌رده‌سته هموو دروستکراوه‌گانی ده‌وردایه‌و ملکه‌چن بو‌زاتی خوا .

خوا‌ی گه‌وره فه‌رموویه‌تی: (وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ مُّحِيطًا) النساء / ۱۲۶ المحيط : ﴿وَاللَّهُ مُّحِيطٌ بِالْكَافِرِينَ﴾ البقرة / ۱۹ .

۷۴- المقيت :

بيروپاي جودا ههيه لهسه ر ناوي (المقيت) به ماناي: چاودير ، پاريزهر ، سه رپه رشتيار ، به توانا و دهسته لاتدار ديت .
خاوه ن دهسته لاتدار بژيوگهين و به خشه ري رزق و رۆزي
بژيوي گه يانديته هه موو دروستكراوه كان رۆزي پيداون به
حيكه مت و ستايشي خۆي به رييكردينه فريادرس و فريادكهرو
به هانا چووي دروستكراوه كانى . ئاگادارو به تواناو پاريزهره به
سهريان . المقيت: ﴿وَكَانَ اللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ مُّقِيتًا﴾ النساء/ ۸۵ .

۷۵- الوكيل :

كار بيسيردراو پشت و به نا . دابينكه ر و دهسته بهرو
فراهه مهينه ره . سه رپه رشتيارو هه لسورينه ري كاري دروست
كراوه كانيه تي به گشتي به زانست و دهسته لات و تواناي تهواو
. دهسته لاتي فراواني ههيه له بهديه ياناي رۆزي دان و ژيان و
مردنيان . سه رپه رشتيارو پاريزهر و پشتيواني بروادارانه و
كاري چاكه يان بو ئاسان دهكات .
هه ر كهس خواي گه وره به وه كيلى خۆي بزانييت ده يپاريزييت ،
خوا بو بنده كانى چاكترين و باشترين پشت و په نايه به
تايبه تي بو دۆست و برواداران .
الوكيل: ﴿وَقَالُوا حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ﴾ آل عمران/ ۱۷۳ .

۲۶- الكافی :

بهس بؤ بهنده ئیماندارهکانی بهسه ئەکەر بیکهینه پشت و بهنا سهرپهرشتیارو پارێزهری بهندهکانه له کارو پێویستیان به تایبهتی بؤ ئیمانداران و ئەوانهی پشتیان پێبهستوو له دونیاو قیامهت سهریان دهخات .

پیتی یاء لابدریّت (کاف) دهبیته یهکیک له سیفتهکانی ناوه جوانهکانی خودا واته له دین و دونیا پێویستیان به بهخشینی خودایه ، چاومان لهوه ههر ئهو چاره‌ی کێشه‌کانمان دهکات ، ئیمه پێویستیان به ئهوه ئهو پێویستی به ئیمه نیه . خوای گه‌وره فهرمویه‌تی : ﴿أَلَيْسَ اللَّهُ بِكَافٍ عَبْدَهُ﴾ الزمر: ۳۶.

۲۷- الواسع :

زۆر فراوان و گوشاد و بهسه‌لیقه و به‌توانا . فراوان رۆزی دانی هه‌موو دروست کراوانی کرتۆته‌وه ، به‌زه‌یه‌که‌ی هه‌موو شتیکی دابۆشیوه ، سیفات فراوان گه‌وره‌یی ده‌سته‌هلات و مولاک و فه‌زلی فراوانه . رسق و رۆزی سهرتا‌پای دروستکراوه‌کانی گرتۆته ئه‌ستۆی خو‌ی . به‌زه‌یی به هه‌موو شتیکی دیت و هه‌زاران ده‌وله‌مه‌ند ده‌کات و ده‌وله‌مه‌ندان په‌که‌ده‌خات . خو‌دی یی به‌رفره‌یه‌و به‌ربلاوه‌و له هه‌موو شتیکی ئاگاداره الواسع: ﴿إِنَّ اللَّهَ وَاسِعٌ عَلِيمٌ﴾ البقرة/ ۱۱۵ .

۲۸- الحق :

بایه‌دار راست و ره‌او هه‌ق به بوونی راست و دروست و هه‌ق و هه‌فگۆ . به‌رده‌وامی ژیانه و له ناوچوونی نیه ، له سیفاتی هه‌ق و دروسته و بیگومان زانراوه ، خوا راست و دروسته و په‌رستی هه‌قه و په‌یمان‌کانی هه‌قه ، گۆت‌نه‌کانی هه‌قه ، ده‌مان‌رینی و زیندوو‌مان ده‌کاته‌وه هه‌قه ، نیردراوه‌کانی هه‌قه . الحق: ﴿وَيَعْلَمُونَ أَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ الْمُبِينُ﴾ النور/ ۲۵ .

فه‌رمووده ﴿اللَّهُمَّ أَنْتَ الْحَقُّ، وَوَعْدُكَ الْحَقُّ، وَلِقَاؤُكَ حَقٌّ، وَقَوْلُكَ حَقٌّ، وَالجِبَّةُ حَقٌّ، وَالتَّارُ حَقٌّ، وَالتَّبْيُوتُ حَقٌّ، وَمُحَمَّدٌ حَقٌّ، وَالسَّاعَةُ حَقٌّ﴾ البخاري ومسلم .

۲۹- الجمیل :

جوانی بئ سنوور له‌زات و سیفات ، جوانه له زات و سیفات و کردار و ناوه جوانه‌کانی هیچ که‌س ناتوانیت سیفاتی هه‌ندیک له جوانییه‌کانی ده‌رب‌ریت ، به‌هه‌شتیه‌کان له خو‌شترین خو‌شیدانه به‌لام کاتی نوری جوانی خوا ده‌بینن خو‌شیه‌کانیان له بیرده‌چیته‌وه ، هه‌ر هه‌ز ده‌که‌ن ته‌ماشای جوانی نوری خوای بکه‌ن . له فه‌رمووده‌کانی پی‌غه‌مبه‌رمان (د . خ) فه‌رموویه‌تی: (إِنَّ اللَّهَ جَمِيلٌ يُحِبُّ الْجَمَالَ) ﴿﴾ رواد مسلم فی کتاب الإیمان، باب تحریم الکبر و بیانہ ۹۳/۱ (۹۱) .

۱۰- الرفیق :

هیدی و نهرم و له سهرخویه له کردارهکانی شهرعیدا ، نهرم و به بهزهییه ئاسانی بو بهندهکانی دهویت کرانی بویان ناویت، لهسه‌ره‌ی توانایان ته‌کلیفیان لی ناکات ، زور به بهزهییه به‌لکو دهیانبه‌خشی و نهرمه له‌کلیان ، هه‌نگاوێک به چاکه به‌ره‌و خوا برۆیت خوا دهه‌نگاو بوته‌ دیته‌ پیش ، به بی پهلوه له سهرخو به حکمه‌ته‌وه دروستکراوه‌کانی دروستکردوو .

الرفیق: فه‌رموده ﴿إِنَّ اللَّهَ رَفِيقٌ يُحِبُّ الرَّفِيقَ فِي الْأَمْرِ كُلِّهِ﴾ رواه مسلم في كتاب البر والصلوة والأدب ۲۰۰۳/۴ (۲۵۹۳).

۱۱- الحیی :

زیندوو له ته‌اوی ده‌سته‌لات به‌خشنده‌یه شهرم ده‌کات به‌نده‌که‌ی ئیه‌انه بکات به تاییه‌تی برواداران ، یان سزای نه‌و که‌سانه بدات مووی سپی بووه له ئیسلامدا ، دوستی به نزاو دو‌عاکاران به نائومی‌دی ناگه‌رینته‌وه به‌شهرم به‌جو‌ریک هاوتای نیه و له‌هیج شتی‌ک ناجی .

له فه‌رموده‌یه‌ک هاتیه : الحیی: "إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ حَيٌّ سَتِيرٌ" رواه أبو داود في سننه في كتاب الحمام، باب النهي عن التعري ۳۹/۴ (۴۰۱۲) ، وصححه الألباني في إرواء الغلیل (۲۳۳۵) ومشكاة المصابيح (۴۴۷) .

۸۲- السّتر :

حەیاو ئابرووی بەندهکانی نابا لە کاتی تاوان کردنیاندا پەردە داپۆشین دەدات بە سەر گوناح و تاوانەکانیان ، دابۆشەری عەیب و گوناح ، فەزح نەکردنی پێخۆشە ، ئابرووبەر نیە نەرم و نیان سترە .

أبو داود (۴۰۱۲) له پێغمەبەری (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) دهگیرێتهوه : ﴿ إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ حَلِيمٌ حَيُّ سَتِيرٌ يُحِبُّ الْحَيَاءَ وَالسَّتَرَ ، فَإِذَا اغْتَسَلَ أَحَدُكُمْ فَلْيَسْتَتِرْ ﴾ راستی فەرموووە .

۸۳- الإله :

بەرسراوی هەق . پەرسراوی شایستەیی پەرستن ، هیچ پەرسراویك نیە شایستەیی پەرستن بێت لە غەیری زاتی خودا نەبێت ، لە دونیادا پێویستە خودا بێتە پەرستن ، ئەگەر خودا نەپەرستی واتا بەندایەتی لۆ کەسێک دەکەیت لە سەر زەوی ئەوەش یەکیکە لە کردەوهکانی شەیتانە ، پەرسراویکی راست و دروست شایستەیان نیە جگە لە زاتی پەرورەدگار .

بە هانای مەرۆفایەتی دێت کێ دەتوانی بارانت بو ببارینی یان ئۆکسجین و هەوات پێبەخشی و بەلایەکانی بگێرتەوه

جگە لە خوای گەورە نەبیت . الإله ﴿ الاله الناس ﴾ / ۳

الإله ﴿ وَاللَّهُمَّ إِلَهًا وَاحِدًا لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ ﴾ البقرة/ ۱۶۳

۸۴- القابض:

گوشه‌ری هه‌موو گه‌ردوون و بونه‌وهر . رۆزی لی‌که‌ره‌و و
وی‌کهینه‌ر ، بگرو وی‌کهینه‌رو گوشه‌ری هه‌موو شتیکی بوونه‌وهر
دادپه‌روه‌ری پیوانی رزق و رۆزی و نه‌فس و روحه‌کان
ده‌گریته‌وه و ته‌سکی ده‌کات له‌ سه‌ر ئه‌و که‌سانه‌ی خۆی ویستی
بی‌ت. پشتی زۆردارو فیرعه‌وته‌کان ده‌شکینه‌ی ومولک و
ده‌سته‌لاتیان وی‌کدینه‌ی روح کیشه‌ری مروّف و بوونه‌وهره‌کان
به‌ پیی کاتی دیاری‌کراویان القابض: ﴿والله یقبض ویبسط وایه
ترجعون﴾ البقرة: ۲۴۵. فه‌رمووده (إن الله هو المسعز القابض) .

۸۵- الباسط:

رزق و رۆزی به‌خش و گرتنه‌وه‌ی به‌و که‌سه‌ی بیه‌ویت .
فه‌روانکه‌ری رزق و رۆزی و رحمه‌تی دله‌کانه . رۆزی بو
فراوانکه‌ر له‌ سه‌ر ئه‌و که‌سه‌ی خۆی ویستی بی‌ت . پراکیشه‌رو
فراوانکه‌رو له‌دووده‌ری رزق و رۆزی و پیویسته‌یه‌کانی دروست
کراوه‌کان و به‌نده‌کانی به‌ بی‌جیاوازی دابینه‌ ده‌کات. ئایه‌ت
﴿والله یقبض ویبسط وایه‌ ترجعون﴾ البقرة/ ۲۴۵

فه‌رمووده ، الباسط: ﴿المسعز القابض الباسط﴾. سه‌رچاوه‌ له
فه‌رمووده‌ی پیغه‌مبه‌ر رواه‌ه‌ی ابي داود ۳۴۵۱ ، والترمذی ۳۱۴ ،
وابن ماجه ۲۲۰۰ ، وأحمد ۲۶۱۳ .

۸۶- المعطي :

به خشهر هه موو شتيكى به چاكي به خشيه و پيماني دايه .
به رحم و حيكمه تي به خشه بيسنووره گاني خوئي به گشتي
ده به خشيت گهنجينه ي خواي پره له خيرو به ره كهت به سهر
دونيا دا به خشيني به شيويه كي به رفراوان بي باوهر و
برواداران ده گريته وه ، به لام له قيامه تا ته نها ئيمانداران
ده به خشيت . المعطي له فهرمووده هاتيه: ﴿ وَاللَّهُ الْمُعْطِي وَأَنَا
الْقَاسِمُ ﴾ رواه البخاري في كتاب فرض الخمس باب قول الله
تعالى: (فَأَنْ لِلَّهِ خُمُسُهُ وَلِلرَّسُولِ) ۱۱۳۴/۳ (۲۹۴۸).

۸۷- المقدم :

پيشخهرو پيشهينهر، هه موو شتيك ده زاني پيش هاتن و
روداني ، ده تواني هه موو شتيك به پيش بخات و دوا بخات .
بیشخهري دانهر له شويني خويداو بیشخهري سزا بو كه سيك
شايسته ي بيت به حيكمه تي خوئي . پيشكه وتووي پيشخه ره به
زات و به كردار به حيكمه تي خوئي له دروستكردي
مه خلوقاتدا وهك پيشخستني فه زلي هه نديك له به نده گاني به
سهر هه نديكي تر دا ، هه نديي كه سان له دونيا دا پيشده خات و
ناوداريان دهكات هه نديي كانيش له ناوده بات . المقدم: ﴿أَنْتَ
الْمُقَدِّمُ وَأَنْتَ الْمُؤَخَّرُ﴾ بوخاري ژماره (۱۰۶۹) .

۸۸- المؤخر :

دواخهري گشت روداو و پيشهاته‌كانه، ده‌توانی هم‌موو شتيك له‌كاتی خوئی راگرئی و دوا بخات و پرونده‌دات . به‌زات و كرداری خوئی دواخهري ئه‌و شته‌يه كه ويستی لييه‌تی به‌حيكمه‌تی خوئی، خودا ده‌توانی قه‌زاو به‌لاو نه‌خوشيان دوابخات. المؤخر: عن علي بن أبي طالب قال: ثم يكون آخر ما يقول بين التشهد والسلام، (اللهم اغفر لي ما قدمت وما أخرت، وما أسررت وما أعلنت، وما أنت أعلم به مني، أنت المقدم وأنت المؤخر، لا إله إلا أنت. سنن الترمذي(۳۴۱) .

۸۹- المبين :

رؤشن كه‌روه . له‌ روانگه‌ی به‌لگه‌كانه‌وه روون و ناشكرايه ره‌وشه‌نكه‌ره‌وه‌ی ريگای حه‌ق ، پاداشت و سزای به‌نده‌كانی وه‌رده‌گريت ، بوونی تاکی خوا به‌لگه‌كانی بيستراو بينراو كه‌دروستيكردوون ته‌نهایی له‌ په‌روه‌رده‌گاري‌تی په‌رستراوه‌تی ، سايشته‌يه به‌ بیّ دوو دلی مرؤف ببيته به‌نده‌ی ئه‌و زاته‌گه‌وره و پيرؤزه و كرنووشی بوّ ببات . هم‌موو شتيك بوّ خواي حه‌ق و ره‌وايه. خوا له‌ قورئان فه‌رمويه‌تی :المبين: ﴿يَوْمَئِذٍ يُوفِيهِمُ اللَّهُ دِينَهُمُ الْحَقَّ وَيَعْلَمُونَ أَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ الْمُبِينُ﴾ النور / ۲۵ .

۹۰- المَنان :

خاوهنی منعت و فہزل بہخشین نہبراوہی بی ہہژمار ، تو
ھیج نہبیت خوا توئی ہینایہ وجود و نیعمہتہکانی خوئی پیّت
بہخشی بہخشینہکانی زورہ (عہقل ، ژیان ، بیستن ، بینین ،
لہش ساغی ، رزق و مندال و ہیدایہت) بہ بی
داواکردن دہبہخشیّت ، یہکیک لہ ناوہ جوانہکانی خودای
گہورہ مہننانہ . المَنان : (لا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْمَنانُ) رواہ أحمد بن
حنبل فی المسند ۱۲۰/۳ (۱۲۲۲۶) وصَحَّحہ الألبانی فی مشکاة
المصابیح (۲۲۹۰)

۹۱- الولی :

دوست و پشتیوان و هاوکارو سہرپہرشتکار.سہرپہرشتیارو
پاشا و خاوهنی ہہموو بوون و بوونہوہر . سہرخہری بہندہ
ئیماندارہکان سہرپہرشتیارو پاریزہری کاروباری بوونہوہرو
دروستکراوہکانہ ، لہ ہہموو کارو کردہوہیاندا بہندہکان رووی
تیدہکہن بہ عیبادہت و چاکہ کردن ، بہ تاییہتی لہ تاریکی
پہرستی دہریاندہہینیت بوؤ روناکی،دوستی راستی ہہرخویہتی
، سہمیان و پشتہوان بہس خودیہ .

الولی : ﴿ أَمْ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ فَاللَّهُ هُوَ الْوَلِيُّ وَهُوَ يُحْيِي
الْمَوْتَى وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴾ سورة الشورى ۹۱ .

۹۲- المولى :

پشت و په‌ناو سه‌رپه‌رشتی کاری ئیمانداران ، خو‌شه‌ویست و سه‌رخه‌رو ته‌وفیق ده‌ری ئه‌وانه‌یه که گو‌پ‌رایه‌لی لی‌ده‌که‌ن ، خاوه‌ن سه‌ردارو دروستکاری مه‌خلوقاته ، سه‌رپه‌رشتیارو په‌رستراوی به‌هه‌قیانه ، تو‌پشت و په‌نامانی سه‌رمان بخه به سه‌ر لادین و میلیله‌تی کوفر، خوی په‌روه‌ردگار پشتیوان و سه‌رخه‌رتانه ، خودا چاکترین پشتیوان و یاری‌ده‌ره. خوا له قورئانی پی‌روژ فه‌رمویه‌تی: المولى ﴿وَإِنْ تَوَلَّوْا فاعَلِمُوا أَنَّ اللّٰهَ مَوْلَاكُمْ نِعْمَ الْمَوْلٰى وَنِعْمَ النَّصِيْرُ﴾ سورة الأنفال/۴۰ .

۹۳- النصير :

سه‌رخه‌ری برواداران ، سه‌رخه‌رو پشتیوانی به‌نده ئیمانداره‌کانه ، سه‌رخه‌ری ئه‌وانه‌یه که ئاینی خودا سه‌رده‌خه‌ن پشتیوانیان ده‌کات و هو‌کاره‌کانی سه‌رکه‌وتن و دامه‌زراوه‌تیا‌ن پی‌ده‌به‌خشی‌ت ، چاکترین پشتیوان و سه‌رخه‌ره هه‌ر چه‌ند دو‌ژمن زو‌ر به‌هیز بی‌ت خوا به سه‌ر هه‌موویان زال و سه‌رکه‌وتوو‌ه . هاریکارو یاری‌ده‌ده‌ره سه‌رکه‌وتن به‌ده‌ست خودایه او‌ما النصيرُ إلا من عند الله ﴿﴾ الأنفال/۱۰ . النصير ﴿﴾ او‌ن تَوَلَّوْا فاعَلِمُوا أَنَّ اللّٰهَ مَوْلَاكُمْ نِعْمَ الْمَوْلٰى وَنِعْمَ النَّصِيْر ﴿﴾ الأنفال: ۴۰ .

۹۴- الشافی :

شیفادهری دهردهگان تهنهئا نهوه . شیفادهری راستهقینهی نهخوشییهکانی لاشه و دله ، شیفادهری مهعنهوی و روحییه له نهخوشییهکانی دله پراوکی و گومان ، شیفادهری مادییه بو نهخوشییهکانی جهسته. ﴿يا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَشِفَاءٌ لِمَا فِي الصُّدُورِ وَهَدًى وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ﴾ یونس ۵۷ . فقرمووده ﴿أَذْهَبِ الْبَأْسَ رَبِّ النَّاسِ ، وَاشْفِ أَنْتَ الشَّافِي ، لَا شِفَاءَ إِلَّا شِفَاؤُكَ شِفَاءً لَا يُغَادِرُ سَقَمًا﴾ رواه مسلم و رواه البخاري في المرضى باب دعاء العائد للمريض ۲۱۴۷/۵ (۵۳۵۱) .

۹۵- مَالِكُ الْمَلِكُ :

خاوهن و پاشاو فهرمانرهوای ههموو مال و مولک و سهروته و سامان و بوونیك له بوونهوهردا. مولک هیزو دوستهلات به دهست زاتی خودایه جوئن بیهوی دهیکوری ، خاوهنی مولک به کردارو فهرمان بهریوهی دهبات ، مولک و مال و پایهداری له زهویدا دهبهخشیت له ههر کهسیك له دروستکراوهکانی که خوئی بیهویت . مَالِكُ الْمَلِكُ : ﴿قُلِ اللَّهُمَّ مَالِكَ الْمَلِكِ تُؤْتِي الْمُلْكَ مَنْ تَشَاءُ وَتَنْزِعُ الْمُلْكَ مِمَّنْ تَشَاءُ وَتَعَزَّزَ مَنْ تَشَاءُ وَتَذَلُّ مَنْ تَشَاءُ بِيَدِكَ الْخَيْرُ إِنَّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾ آل عمران ۲۶ .

۹۶— الجامع

کۆکه‌ره‌وه و گرده‌ره‌وه و گشتگیری هه‌موو شته‌کان و بوونه‌وه‌ر. کۆکه‌ره‌وه‌ی به‌نده له‌رۆژی دوایدا کۆکرده‌وه‌ی خه‌لك و کرده‌وه‌ی رۆژه‌کانی ژیانیان ، مردووانی په‌رته‌وازه و رزیو و پرتکاو‌ی له ده‌سپییکی ژیان تا کۆتایی دونیا به تواناو ده‌سته‌هلات و زانستی فراوانی له رۆژی دوایی زیندویان ده‌کاته‌وه و حه‌ساباتیان له گه‌ل ده‌کات . الجامع : ﴿رَبَّنَا إِنَّكَ جَامِعُ النَّاسِ لِيَوْمٍ لَّا رَيْبَ فِيهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُخْلِفُ الْمِعَادَ﴾.

۹۷— بَدِيعِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ :

ئافراندن و جوانکارو داهینه‌ری بوون و بوونه‌وه‌ره. داهینه‌ر دروستکه‌ری ئاسمانه‌کان و زه‌وی زۆر به‌ریکی و به‌باشترین شیوه ، پایه‌به‌رزه دروستکاری ئاسمانه‌کان و زه‌وی بێ ئه‌وه‌ی له سه‌ر نموونه‌یه‌کی پێشوه‌خت دروستکردبێت ، قه‌ده‌ری شتیکی هه‌ببێت هه‌به‌ دئ هه‌ببێت یان ده‌لبێت (کن= به‌ه) ، که‌س ناتوانی له مولکی خودای ده‌ربچبێت . دروستکاره‌وه‌کانی به‌که‌س چینه‌ناکریت ، جه‌له‌و و ری‌ره‌وی چاره‌نووسی دروستکاره‌وه‌کان به‌ده‌ست ئه‌وه ، هه‌روه‌ها بێ وینه‌یه له‌زات و سیفه‌ته‌کانی ،

بَدِيعِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ: ﴿بَدِيعِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِذَا قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُن فَيَكُونُ﴾ البقرة/ ۱۱۷

۹۸— نُورُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ :

نورو پوناكى و چراو درهخشان و پوناك كهرهوهى
بوونهوهره. بهنورى خوى كويران جاو رۇشن دهكات و
بههيدايهتى خوى سهركهردان رينموويى دهكات ، نورو
رۇشنكهرو رووناكى ئاسمانهكان و زهوى يه بههوى بهلكهكانى
يهوه . رۇناككهروهوى ئاسمانهكان و زهويه ، ههموو تاريكى
جيهان سهرتاپاي به نوورى رووى رهوشهنبوتتهوه . خودا
رۇناهييه دلى بهندهى بروداران به تيشكى نوورى ئيمان رۇن
دهكات ، دل و روحهكان به نوورى (قورئان و سوننه) كه بۇ
مرؤفايهتى رهوان كرديه رهوشهن دهكاتتهوه ﴿اللَّهُ نُورُ السَّمَاوَاتِ
وَالْأَرْضِ﴾ النور/ ۳۵

۹۹— ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ :

شايستهى شكۆ و ريز ، خاوهنى ئەو پەرى رېز و پايه و شكۆ
خاوهنى گهورهئى و مهزنى و رحمةت و بهخشش و چاكهيه.
گهورهئى و شكۆدارى ههر له زاتى ئەو دوهوشيتتهوه . ذو
الجلال: خاوهنى سيفاتى ههستيارى بهرز ، سيفاتيک لايق به
خودا خوا خاوهنى تهواوى گهورهئى شكۆيه ريزليئانى بۇ
دۇستان و ئەولياكانى ههيه . ﴿تَبَارَكَ اسْمُ رَبِّكَ ذِي الْجَلَالِ
وَالْإِكْرَامِ﴾ الرحمن / ۷۸ .

خوای گهوره زیاتر له ۹۹ ناوی ههیه

زۆر بهی له زاناکانی ئیسلام دهفهرموون خوای گهوره ههر
ئهو نۆههتو نۆ ناوهی نیه بهلكو زیاد له (۱۵۰) ناویان هیناوه
كهواته تهنها خوای گهوره به تنی نۆههتو نۆ ناوی نیه كه
قهتیس كرایه بهلكو زیاتری ههیه به بهلگه بهلكو زیاتری
ههیه ، ئهحمهدی كوری ماجهی (۳۷۰۴) له زاری عهبدوولای
كوری مهسعود (رهزا بوونی خوای گهوره له سهریان بیته) دهلی
: پیغه مبههر (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) فترموویته تی : (ما أصاب

أَحَدًا قَطُّ هُمْ وَلَا حَزَنٌ

فقال: اللَّهُمَّ إِنِّي عَبْدُكَ، وَإِبْنُ عَبْدِكَ، وَإِبْنُ أُمَّتِكَ، نَاصِيَتِي
بِيَدِكَ، مَاضٍ فِي حُكْمِكَ، عَدْلٌ فِي قَضَائِكَ، أَسْأَلُكَ بِكُلِّ اسْمٍ هُوَ
لَكَ سَمِيَةٌ بِهِ نَفْسُكَ، أَوْ عَلِمْتَهُ أَحَدًا مِنْ خَلْقِكَ، أَوْ أُنزِلَتْهُ فِي
كِتَابِكَ، أَوْ اسْتَأْثَرْتُ بِهِ فِي عِلْمِ الْغَيْبِ عِنْدَكَ، أَنْ تَجْعَلَ الْقُرْآنَ
رَبِيعَ قَلْبِي، وَنُورَ صَدْرِي، وَجِلَاءَ حَزْنِي، وَذَهَابَ هَمِّي إِلَّا أَذْهَبَ
اللَّهُ هَمَّهُ وَحَزَنَهُ وَأَبْدَلَهُ مَكَانَهُ فَرَجًا) فَقِيلَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَلَا
تُعَلِّمُهَا؟ فَقَالَ: (بلى، يَتَّبِعِي لِمَنْ سَمِعَهَا أَنْ يَتَعَلَّمَهَا) صححه
الألباني في "السلسلة الصحيحة" (۱۹۹).

واته زانايانی ئیسلام له سهه ئهو فهرموودهیه كۆكن كه
خوای گهوره زیاتر له نۆههتو نۆ ناوی ههیه ، مه بهستی

فهرموودهی پیشتَر خوا نۆههتو نۆ ناوی ههیه کیی ۹۹ناوی
خوای بژمیڤیت یان له بهری بکات دهچیته بهههشت ، واته
کیی نۆههتو نۆ ناوی خوای بژمیڤیت ، مهبهستی فهرمووده
چوونه بهههشته .

پرسیاریان له شیخ عتیمین کرد رهزا بوونی خوای له سه
ههمومان بیټ گوتی : ناوی خوای گهوره قهتیس یان
دهستنیشان نهکرایه به ژمارهیهکی دیاری کراو ، ئهو
فهرموودهی گۆت ، پیغهمبهر (ﷺ) له فهرمووده ی صحیح
فهرموویهتی (اللهم اني عبدك وابن عبدك وابن أمتك.....
هتد

له فهرموودهیهکی صحیحی پیغهمبهر (ﷺ) (فهرموویهتی
(أَسْأَلُكَ بِكُلِّ اسْمٍ هُوَ لَكَ سَمِيَتْ بِهِ نَفْسُكَ، أَوْ أُنزِلَتْ فِي
كِتَابِكَ، أَوْ عَلَّمْتَهُ أَحَدًا مِنْ خَلْقِكَ، أَوْ اسْتَأْثَرْتَ بِهِ فِي عِلْمِ
الْغَيْبِ عِنْدَكَ).

ئەوھش ناوھەکانی خودای گەورەییە ئەو ناوانە لە کۆمەلە

٩٩ ناوھەکانی لە سەرھوھ تەفسیر کرانە نەھاتوونە : -

١- **الْمُغْنِي** : دەوڵەمەندکەری خەلک و بوونەوھەر،

خوفا ھەرموویەتی: ﴿وَأَنَّهُ هُوَ أَغْنَى وَأَغْنَى﴾ النجم ٤٨

٢- **الْمَانِع** : بەرگری کار، پارێزکار. پێغەمبەر ھەرموویەتی:

"لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، اللَّهُمَّ لَا مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ، وَلَا مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ، وَلَا يَنْتَفِعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ."

٣- **الضَّار** : زیانبەخشی و زیان گەییەنەرە بە ھەر شتێک کە

دەبەوی. خوفا ھەرموویەتی: ﴿وَإِنْ يَمْسَسْكَ اللَّهُ بَضْرًا فَلَا كَاشِفَ

لَهُ إِلَّا هُوَ وَإِنْ يَمْسَسْكَ بِخَيْرٍ فَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾ سورة

الأنعام ١٧

٤- **النَّافِع** : سووبەخشی بەکەلک و بەسوود بۆ ھەموو

بوونەوھەر.

٥- **الْهَادِي** : ھیدایەت دەرو پێنمایی کەرو راستکەرو

پێپیشان دەری ھەموو دروستکراوھەکانە.

خوفا ھەرموویەتی: ﴿وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا مِنْ

الْمُجْرِمِينَ وَكَفَى بِرَبِّكَ هَادِيًا وَنَصِيرًا﴾ [الفرقان: ٣١]

٦- **الْبَاقِي** : هه‌میشه به‌رده‌وام و هه‌رما‌وهیه‌و قه‌ت له‌نی‌و
ناچیت. خوا فه‌رموویه‌تی: ﴿وَالْبَاقِيَاتُ الصَّالِحَاتُ خَيْرٌ عِندَ
رَبِّكَ ثَوَابًا وَخَيْرٌ أَمَلًا﴾ الكهف: ٤٦

٧- **الْوَارِثُ** : میراتگری هه‌موو بوون و بوونه‌وهر ، باقیه‌و
نه‌ره، خوا فه‌رموویه‌تی: ﴿وَإِنَّا لَنَحْنُ نُحْيِي وَنُمِيتُ وَنَحْنُ
الْوَارِثُونَ﴾ سورة الحجر ٢٣

٨- **الرَّشِيدُ**: سه‌ر راست و ری‌ناس و ری‌نیشانه‌رو راسته‌ری کاره.
پی‌غه‌مبه‌ر فه‌رموویه‌تی: (الإمام ضامن، والمؤذن مؤتمن، اللهم
أرشد الأئمة واغفر للمؤذنين). ((صحيح سنن الترمذي. (١٧٠)

٩- **الصَّبُورُ**: زور به‌ ئارام و له‌سه‌ر خو‌و خو‌راگره
١٠- **الْمُقْسِطُ** : دادگه‌رو دادپه‌روه‌رو دادره‌و له‌ حوکه‌م و ده‌سه‌ئات
و بریارو دابه‌شکرده‌ندا. خوا فه‌رموویه‌تی: ﴿وَأَقْسَطُوا إِنِ اللّٰهَ
يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ﴾ سورة الحجرات ٩

١١- **عِلَامُ الْغَيْبِ** : خوا فه‌رموویه‌تی: ﴿قُلْ إِنِّي رَبِّي يُخْفِئُ
بِالْحَقِّ عِلْمَ الْغَيْبِ﴾ سبأ/ ٤٨

١٢- **العَالِمُ** : خوا فه‌رموویه‌تی: ﴿عَالِمُ الْغَيْبِ فَلَا يُظْهِرُ عَلَى
غَيْبِهِ أَحَدًا﴾. الجن/ ٢٦

١٣- **الحَفِي** : ﴿سَأَسْتَغْفِرُ لَكَ رَبِّي إِنَّهُ كَانَ بِي حَفِيًّا﴾ مریم/ ٤٧

۱۴- **الغالب** :خوا فەرموویەتی: ﴿وَاللَّهُ غَالِبٌ عَلَىٰ أَمْرِهِ﴾

یوسف/ ۲۱

۱۵- **الخافض** : نزمکەر و پساوکهری دوژمانی ئایینهکەیی

پشتی زۆردارو له خو بائیەکان دەشکینی وەکو فیرەهون و

ئەمسالی فیرەهون

۱۶- **المعز** : بەهێزکەر و دەسەڵات بەخش زۆربەیی زانیانی

ئیسلام کۆکن (المعز) یەکیکە له ناوەکانی خودا

۱۷- **المذل** : زەلیلکەر و سەرشۆرکەر ، خوا حەز بکات هەندی

له بەندەکانی خوئی ئەوانەیی مستەحەق رەزێل و فەزێل دەکات

خوا فەرموویەتی: ﴿قُلِ اللَّهُمَّ مَالِكَ الْمُلْكِ تُؤْتِي الْمُلْكَ مَن تَشَاءُ

وَتَنزِعُ الْمُلْكَ مِمَّن تَشَاءُ وَتُعزِّرُ مَن تَشَاءُ وَتُذِلُّ مَن تَشَاءُ بِيَدِكَ

الْخِيزِ إِنَّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ۚ﴾ سورة آل عمران، الآية ۲۶.

۱۸- **العدل** : جیبەجیبکاری دادگەری خوا فەرموویەتی: ﴿إِنَّ اللَّهَ

يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَاءِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَيَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ

وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ يَعِظُكُم لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ﴾ [النحل/ ۹۰.

۱۹- **الباعث** : زیندووکەرەوهو ژینەر و نیەر و گۆرەری سەرجهم

دروستکراوەکانیەتی. ﴿رَبَّنَا إِنَّكَ جَامِعُ النَّاسِ لِيَوْمٍ لَا رَيْبَ فِيهِ

إِنَّ اللَّهَ لَا يَخْلِفُ الْمِيعَادَ﴾ آل عمران: ۹.

۲۰- **الجلیل**: ﴿وَيَبْقَىٰ وَجْهَ رَبِّكَ ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ﴾ الرحمن ۲۷

۲۱- **الْخَصِي** : ژمیره و نامارکه‌ری هه‌موو شته‌کانی بوونه‌وهره.

﴿لَقَدْ أَحْصَاهُمْ وَعَدَّهُمْ عَدًّا﴾ ۹۴

۲۲- **الْمُبْدِي** : داهینه‌رو دروستکه‌رو ده‌ستپیکه‌ری سه‌ره‌تای

دروست کردن و بوونه‌وهره. خوا فه‌رموویه‌تی: ﴿قُلِ اللَّهُ يَبْدَأُ

الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ﴾ یونس: ۳۴.

۲۳- **الْمُعِيد** : گپه‌وه‌و دوویات که‌ره‌وه‌ی خه‌لق و بوونه‌وهره بو

حاله‌تی پپشوو و سه‌ره‌تا. خوا فه‌رموویه‌تی: ﴿إِنَّهُ هُوَ يَبْدِئُ

وَيُعِيدُ﴾ البروج: ۱۳.

۲۴- **الْمَيِّت** : مرینه‌رو له‌ناو به‌ری گیانه‌به‌رانی هه‌موو

بوونه‌وهره. خوا فه‌رموویه‌تی: ﴿وَهُوَ الَّذِي أَحْيَاكُمْ ثُمَّ يَمِيتُكُمْ

ثُمَّ يُحْيِيكُمْ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَكَفُورٌ﴾ سورة الحج ۶۶.

۲۵- **الْمُنْتَقِم** : توله لی سینه‌ره‌وه‌ی سته‌مکاران و تاوانباران. خوا

فه‌رموویه‌تی: ﴿إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ ذُو انتِقَامٍ﴾ إبراهيم: ۴۷

۲۶- **الْوَاجِد** : دروست که‌رو به‌دیهینه‌رو فه‌راهه‌مه‌ینه‌ری

سه‌رجه‌م بوونه‌وهر، هه‌ر له‌کایه‌و هه‌ر هه‌بوو.

خوا فه‌رموویه‌تی: ﴿أَسْكُنُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ سَكَنْتُمْ مِنْ وَجْدِكُمْ﴾

الطلاق/ ۶۵

۲۷- **الْمَاجِد** : خاوه‌ن پله‌و پایه‌و شکوو ریژی بی شومار.

له فهرموودهیهکی قودسی هاتیه :- (ذَلِكَ بَأْتِي جَوَادَ مَا جَدَّ
أَفْعَلْ مَا أُرِيدُ، عَطَائِي كَلَامٌ وَعَذَابِي كَلَامٌ إِنَّمَا أَمْرِي لِشَيْءٍ إِذَا أَرَدْتَهُ
أَنْ أَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ) (له گیرانهوهی ئهحمهد و ترمزی)

۲۸- الوَالِي : له تفسیری قورتبی به پیی ئه و ئایهته:

خوا فهرموویهتی: ﴿وَمَا لَهُمْ مِنْ ذُنُوبِهِ مِنْ وَالٍ﴾

۲۹- الرَّافِع : بهرزکهروهه و بلندکهروهه ئه و کهسانه ی

دهیپه رستن

۳۰- الْمَانِع : خوا فهرموویهتی: ﴿مَا يَفْتَحُ اللَّهُ لِلنَّاسِ مِنْ رَحْمَةٍ

فَلَا مُمْسِكَ لَهَا وَمَا يُمْسِكُ فَلَا مُرْسِلَ لَهُ مِنْ بَعْدِهِ وَهُوَ الْعَزِيزُ

الْحَكِيمُ﴾ فاطر: ۲ .

۳۱- الضَّارُّ: الضَّارُّ و النافع، دوو وشه نه لیكجودا نابنه وه به

یهك وشه ههژمارده کریت .

۳۲- النَّافِع :

۳۳- الْبَاقِي : ئیبن حه جهر له چه ند فهرموودهیهك كه ناوی

خودای تییدا هاتوو له گیرانهوهی جوړاوجوړ ، ههروهه

ترمذیش هه مان فهرموودهی ریوایهت کردیه دهقی فهرمووده :

﴿اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ

الْمُؤْمِنُ إِلَى أَنْ قَالَ : النور الهادي البديع الباقي الوارث الرشيد

الصَّبُورُ﴾ پیغه مبه راستی فهرمووه.

کۆمهله ناوی خوای گهوره به شیوهی کۆ هاتیه

۱ وارثون	۲ الزارعون	۳ المنزلون
۴ المنشئون	۵ کاتبون	۶ موسعون
۷ موفوهم	۸ حاسبین	۹ منتظرون
۱۰ فاعلین	۱۱ متربصون	۱۲ مستمعون
۱۳ کاتبون	۱۴ قادرون	

ناوی خوای گهوره به شیوهی ناوی لیکدراو هاتیه

- ۱- ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ
- ۲- ذُو الْعَرْشِ - ذِي الْعَرْشِ
- ۳- ذُو الرَّحْمَةِ
- ۴- ذُو الْقُوَّةِ
- ۵- ذُو الْإِنْتِقَامِ
- ۶- ذُو مَغْفِرَةٍ
- ۷- ذُو عِقَابِ أَلِيمٍ
- ۸- ذِي الطُّوْلِ
- ۹- ذُو - ذِي الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ
- ۱۰- ذِي الْمَعَارِجِ

- ١١- خَيْرُ ثَوَابًا
- ١٢- خَيْرُ عُقْبًا
- ١٣- خَيْرُ الْمَاكِرِينَ
- ١٤- خَيْرُ النَّاصِرِينَ
- ١٥- خَيْرُ الْفَاصِلِينَ
- ١٦- خَيْرُ الرَّازِقِينَ
- ١٧- خَيْرُ الْفَاتِحِينَ
- ١٨- خَيْرُ الْأَحَاكِمِينَ
- ١٩- خَيْرُ الْغَافِرِينَ
- ٢٠- خَيْرُ الْمُنْزَلِينَ
- ٢١- خَيْرُ الْوَارِثِينَ
- ٢٢- خَيْرُ الرَّاحِمِينَ
- ٢٣- خَيْرُ حَافِظَنَا

ناوی خوای گهوره به شیوهی ناوی تاک و کوئی

لیکدراو هاتیه

- ۱- أَحْکَمُ الْحَاكِمِينَ
- ۲- أَحْسَنُ حُكْمًا
- ۳- أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ
- ۴- مَالِكَ الْمُلْكِ
- ۵- عَالِمَ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ
- ۶- عَلَامَ الْغُيُوبِ
- ۷- رَفِيعَ الدَّرَجَاتِ
- ۸- خَالِقَ كُلِّ شَيْءٍ
- ۹- بَدِيعَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ
- ۱۰- سَرِيعَ الْحِسَابِ
- ۱۱- أَسْرَعَ الْحَاسِبِينَ
- ۱۲- أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ
- ۱۳- غَافِرَ الذَّنْبِ
- ۱۴- قَابِلَ التَّوْبِ
- ۱۵- فَعَالٍ لِمَا يَرِيدُ
- ۱۶- رَبَّ الْعَرْشِ

۱۷- فاطر السماوات و الأرض

۱۸- الحق المبين

۱۹- شديد العقاب

۲۰- أشد قوة

۲۱- واسع المغفرة

۲۲- نور السماوات و الأرض

کۆی گشتی ناوه جوانهکانی خودای گهوره جگه لهو

(۹۹) ناوه . ناوهکانی تری ههیه له ههر پینج کۆمهلهی

سهروه هاتووهریتین له : —

$$۱۹۲ = ۲۲ + ۲۳ + ۱۴ + ۳۳$$

بۆ زانیاری

کۆمهله ناویک یهک سیفهت له خو دهگرن

ئهو جوهره ناوانه له شیوه ناوهکانی سههر بهخۆن بۆ نموونه:

(القادر ، القدير ، المقتدر) راسته سی ناوه بهلام ههرسیک یهک

سیفهتیا ههیه ههر وهکو (العلی ، الاعلی ، المتعال)

ئەوھش چەند نموونەيەكى تر لەو جۆرە ناوانە

١. العلي - الأعلى - المتعال.
٢. العليم - الخبير.
٣. العزیز - القدير - القادر - المقتدر.
٤. القوي - المتين.
٥. العفو - الغفور - الغفار.
٦. الشاکر - الشکور.
٧. السيد - الصمد.
٨. القدوس - السلام.
٩. البر - الوهاب.
١٠. الرحمن - الرحيم - الرؤوف.
١١. الکريم - الأکرم.
١٢. الرزاق - الرازق.
١٣. الحي - القيوم.
١٤. الملك - المليک - مالک الملك.
١٥. الواحد - الأحد.
١٦. الخالق - البارئ - المصور - الخالق.

جۆت ناوه‌کانی خوی گه‌وره

مانایان به پیچه‌وانه‌ی یه‌کترن

هه‌ر چه‌نده ئه‌و ناوانه واتایان لیک جودانه به تنی ناویان بیته مانای ته‌واو نادات ، به‌لام پیکه‌وه ده‌گونجین و جوانن ته‌واو‌که‌ری یه‌کدین ، بۆ نموونه : القابض، الباسط . المقدم، المؤخر هه‌ر چه‌نده مانایان لیک جودایه به‌لام له واتادا ده‌بنه یه‌ک ناو، له‌و ناوانه یه‌ک ناو له‌وانه به تنی گونجاو نیه بکریته ناوی بکریته ناوی خودای گه‌وره ، هه‌ردوو ناو به جۆته پیکه‌وه جوانن و له گه‌ل هی‌زو تواناو سیفه‌ته جوانه‌کانی ناوی خودای نزیک ده‌بنه‌وه‌و ده‌گونجیت .

ضه‌ند نموونه‌یه‌ک : -

١. المعطي - المانع.
٢. النافع - الضار.
٣. الرافع - الخافض.
٤. العفو - المنتقم.
٥. المحيي - المميت.
٦. الباسط - القابض.
٧. المعز - المدل.

٨. المبدئ - المعيد.
٩. المقدم - المؤخر.
١٠. الأول - الآخر.
١١. الظاهر - الباطن.
١٢. الرائق - الفاثق.
١٣. الهادي - المضل.
١٤. المحل - المحرم.

ناوه جوانه‌کانی خوای گه‌وره به زمانی ئینگیزی

الله	Allah – The Name of God That Encompasses All The Other Names
الرحمن	The Exceedingly Compassionate & The Activator of Consequences
الرحيم	The Exceedingly Merciful
الملك	The Owner, The King
القدوس	The Pure
السلام	The Source of Peace & Safety
المؤمن	The Believer, The Granter of Security, The Shelter
المهيمن	The Controller, The Dominant
العزیز	The Honorable
الجبار	The Compeller, The Irresistible
المتكبر	The Majestic, The Supreme
الخالق	The Creator
البارئ	The Inventor, The One Who Brings into Existence
المصور	The Designer, The Shaper
الغفار	The Repeatedly Forgiving
القهار	The Subduer
الوهاب	The Bestower, The Ever-Endowing
الرزاق	The Provider, The Sustainer
الفتاح	The Opener

العليم	The All-Knowing
القابض	The Restrainer
الباسط	The Extender, Expander
الخافض	The Downgrader
الرافع	The Upgrader, The Promoter
المعز	The Bestower of Honors
المذل	The Humbling
السميع	The All-Hearing
البصير	The All-Seeing
الحكم	The Judge, The Arbitrator
العدل	Justice
اللطيف	The Gentle, The Subtly Kind
الخبير	The Expert
الحليم	The Forbearing, The Indulgent
العظيم	The Great
الغفور	The Pardoner
الشكور	The Thankful
العلی	The Most High, The Most Exalted
الكبير	The Grand
الحفيظ	The Best Guardian, The Preserver, The Protector
المقيت	The Nourisher
الحسيب	The One Who Counts
الجليل	The Majestic, The Exalted, The

	glorious
الكريم	The Noble, The Generous
الرقيب	The Watchful
المجيب	The Responsive
الواسع	The Vast, The All-Embracing, The Omnipresent, The Boundless
الحكيم	The All-Wise
الودود	The Loving, The Affectionate
المجيد	The Most Glorious
الباعث	The Resurrector
الشهيد	The Witness
الحق	The Truth, The Reality
الوكيل	The Proxy, The Representative
القوي	The Almighty
المتين	The Firm, The Steadfast
الولي	The Friend
الحميد	The All Praiseworthy
المحصى	The Accounter, The Numberer of All
المبدئ	The Originator, The Initiator
المعيد	The Restorer, The Reinstater, The One Who Repeats
المحيي	The Giver of Life
الماميت	The Terminator, The Taker of Life
الحي	The Living

القيوم	The Care-Giver
الواجد	The Perceiver, The Finder
الماجد	The Illustrious, The Magnificent
الواحد	The One, The Unique, The Indivisible
الصمد	The Reliable
القادر	The Capable
المقتدر	The Determiner
المقدم	The Expediter, He Who Brings Forward
المؤخر	The Delayer
الأول	The First, The Beginning-less
الآخر	The Last, The Endless
الظاهر	The Manifest, The Evident, The Outer
الباطن	The Hidden, The Unmanifest, The Inner
الولي	The Ordainer
المتعالى	The Supremely Exalted, The Most High, The One Who Rises above Accusations
البر	The Fulfiller of Promises
التواب	The Acceptor of Repentance, The Ever-Returning
المنتقم	The Restorer of Justice
العفو	The Eraser of Sin

الرؤوف	The Kind, The Pitying
مالك الملك	The Owner of all Sovereignty
ذو الجلال والاكرام	The Lord of Majesty & Nobility
المقسط	The Equitable
الجامع	The Gatherer, The Unifier
الغنى	The Self-Sufficient, The Rich, The Independent
المغنى	The Enricher, the Giver of Independence
المانع	The Withholder
الضار	The Distressor, The Afflictor
النافع	The Benefactor, The Source of Good & Value
النور	The Light
الهادى	The Guide
البدیع	The Incomparable, The Unattainable, The Beautiful
الباقي	The Everlasting
الوارث	The Heir
الرشيد	The Guide to the Right Path
الصبور	The Resilient

ژيانامه

– ياسين حهسهن حوسين
– له سالى ۱۹۵۴ له گوندى زهنگه نان
سەر به قهزاي بهردهرپهش له دايك
بوومه ، له سالى ۱۹۶۱ – ۱۹۶۲ له پۆلى
يهكهمى سه رهتايى وه رگيرام ، له سالى
۱۹۷۲ قوناعى ناوه نديم له ناوه ندى
بهردهرپهش ته واو كرد له سالى ۱۹۷۳ له ئامادهيى ههوليرى كوران
خويندى دواناوه نديم دهست پيكرد ،
له سالى ۱۹۷۵ به خيزانه وه پشكدارى شوڤشى ئه يلوولى مه زمان كرد ،
ئاواري ئيران بووين ، له ئوردوگاي به هرام / ئه نديمه شق
نيشته جيكرين . پاشان گواستراينه وه بو ئوردوگاي خرهم ئاباد .
دواي گه رانه وه مان له ئيران ئيمه يان دوورخسته وه بو باشوورى عيراق
ساليك و نيو له قهزاي ره فاعى سەر به پاريزگاي ناصريه مائنه وه ،
– پۆلى شه شه مى ناوه ندى به شى ويژه يم له دواناوه ندى قهزاي ره فاعى
ته واو كرد .
– له سالى ۱۹۷۷ له په يمانگاي بيگه ياندى ماموستايانى پاريزگاي ناصريه
وه رگيرام ،
له سالى ۱۹۷۷ مانگى ۵ پينج له باشورى عيراق هاتينه گواستنه وه
بوگومه لگاي زوره مليى شاوييس له پاريزگاي ههولير

- له سائی ۱۹۷۸ پھیمانگای پیگه یاندنی مامۆستایانم له پارێزگای ههولێر تهواو کرد .

- له ۱/۱۰/۱۹۷۸ بۆیه کهم جار به مامۆستا له گوندی ببیل دامه زرام سهر به قهزای میرگه سوۆر .

مامۆستا بوومه له وشوینانه : گوندی شیتنه / سهر به قهزای سوۆران ههردوو گوندی سپیگره و سوۆلاوکه له ده فهری خوشناوه تی / شه قلاوه ههروهها له قوتابخانهی گاره له گوومه لگای شاوێس هاریکاری قوتابخانهی گاره بووم ،

- دوای راپه ربینی به هاری ۱۹۹۱ سائی ۱۹۹۴ گه پراپنه وه شوینی باب و باپیران له گوندی زهنگه نان سهر به قهزای بهرده رهش .

- له سائی ۲۰۰۱ بووم به سه ره رشتیاری پهروه دهیی له پهروه دهی قهزای ئاکرئ .

- له سائی ۲۰۰۷ پهروه دهی قهزای بهرده رهش دامه زرا ، له پهروه دهی قهزای بهرده رهش به ناو نیشانی سه ره رشتیاری پهروه دهیی بنه ره تی پسپۆری بابه تی بیرکاری خزمه تم کرد .

- دوای ۴۰ چل سال خزمه تکردن ، له مانگی ههفت سائی ۲۰۱۷ خانه نیش کرام ، له خودای مهزن داوای خووشی و سه رکه فتن بو هه مووتان ده کهم .

بەرھەممەکانی نووسەر:

- ۱- لاوکی كوردەواری لە سالی ۱۹۹۷ لە وەزارەتی رۆشنییری چاپ كرا .
 - ۲ - پەندی پيشينان لە سالی ۲۰۰۶ لە وەزارەتی رۆشنییری بە ژمارە (۲۲۹) چاپ كرا .
 - ۳- ھەقايەت وئەفسانەي بەرئاگردانی كوردەواری لە سالی ۲۰۰۹ لە دەزگای مۆزيك وکەلەپووری كورد بە ژمارە (۴۱) چاپكرا .
 - ۴- كەلەپوورنامەي كوردەواری ۲۰۰۸ لە وەزارەتی رۆشنییری چاپكرا .
 - ۵- پينچ داستانی كوردەواری لە سالی چاپكرا.
 - ۶- گۆران لەنيوان زيي بادينان و رووباری خازر لە چاپخانەي منارە لە ھەولير ، سالی ۲۰۱۴ چاپكرا.
 - ۷- فەرھەنگي وشەکانی قورئانی پيرۆز پەيف و رامان بە ھەردوو شيوەزاري سۆرانی و باديني .
 - ۸ - ئامۆژگاريیەکانی ژيان
 - ۹ - پەرورەدەکردنی مندال .
 - ۱۰- نەخۆشی شيرپەنجە .
 - ۱۱- دەفەری گۆرانەتی لە بادينان .
 - ۱۲- فەرھەنگي كەلەپووری .
 - ۱۳ - ميژووی پەرورەدە و فيركردن لە قەزای بەردەرەش .
 - ۱۴- تەفسیری ناوھ جوانەکانی خودای گەورە .
- دەستنوسەکان :
- ۱ - ژياننامەي خۆم .
 - ۲- پەندی پيشينان - چاپی دووھم / لە دەفەری گۆرانەتی كۆكرائتەوھ .
 - ۳ - ريبەری مامۆستای بيراكاری قوناعي بنەرەتی .

سوود نهو سه رچاوانه وهر گيرايه

- ۱- قورئانی پيرؤز
- ۲- ته فسیرى اناسان بؤ تيگه يشتنى قورئان انوسينى بورهان محمد
- ۳- پوخته ي ته فسیرى قورئان اناماده كردنى محمد املا صالح
- ۴- ته فسیرى قورئانى پيرؤز وهر گيرايى اماموستلا هه ژار موکريانى
- ۵- ته فسیرى نامى ابو قورئانى پيرؤز مه لا عبدالکريمى مودهرس
- ۶- خولاصه ي ته فسیرى نامى دانراوى مه لا عبدالکريمى مودهرس
- ۷- فهرمووده گانى سه حيجى بوخارى و موسلم .
- ۸- فهرمووده گانى سه حيجى البانى کتیبى (مشکاه المصابيح) .
- ۹- فهرمووده گانى نه حمده کورپى حه نبه ل و نه بو داود .
- ۱۰- فهرمووده گانى سونه ن الترمذى .

اللَّهُ

الرحمن	الرحيم	المستك	المقنن	المتك	المتك	المتك	المتك	المتك
المتك	المتك	المتك	المتك	المتك	المتك	المتك	المتك	المتك
المتك	المتك	المتك	المتك	المتك	المتك	المتك	المتك	المتك
المتك	المتك	المتك	المتك	المتك	المتك	المتك	المتك	المتك
المتك	المتك	المتك	المتك	المتك	المتك	المتك	المتك	المتك
المتك	المتك	المتك	المتك	المتك	المتك	المتك	المتك	المتك
المتك	المتك	المتك	المتك	المتك	المتك	المتك	المتك	المتك
المتك	المتك	المتك	المتك	المتك	المتك	المتك	المتك	المتك
المتك	المتك	المتك	المتك	المتك	المتك	المتك	المتك	المتك
المتك	المتك	المتك	المتك	المتك	المتك	المتك	المتك	المتك
المتك	المتك	المتك	المتك	المتك	المتك	المتك	المتك	المتك